

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

Bakalářská práce

2021

Lukáš Svoboda

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

**Vývoj postoje soudobého denního tisku
k československé hokejové reprezentaci mezi lety 1947
a 1950**

Bakalářská práce

Autor práce: Lukáš Svoboda

Studijní program: Žurnalistika

Vedoucí práce: PhDr. Martin Groman, Ph.D.

Rok obhajoby: 2021

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Pardubicích dne 18. července 2021

Lukáš Svoboda

Bibliografický záznam

SVOBODA, Lukáš. *Vývoj postoje soudobého denního tisku k československé hokejové reprezentaci mezi lety 1947 a 1950*. Pardubice, 2021. 63 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce PhDr. Martin Groman, Ph.D.

Rozsah Práce: 108 164 znaků

Abstrakt

Bakalářská práce sleduje obraz hokejové generace přelomu čtyřicátých a padesátých let v soudobém tisku, zabývá se osudem hokejových mistrů světa z roku 1949 a nastiňuje průběh procesu se skupinou Ing. Bohumil Modrý a spol. Po přiblížení historie českého hokeje před rokem 1945 se práce důkladně věnuje důležitým hokejovým turnajům v letech 1947, 1948 a 1949. Zevrubně je rozebrán především obraz hokejové reprezentace v denním tisku, který mezi lety 1947 a 1949 prošel určitou transformací. V další části práce sleduje tragické události roku 1950 a závěrečná pasáž je věnována roku 1968, kdy byli odsouzení hokejisté rehabilitováni.

Abstract

This thesis deals with the image of the ice hockey generation at the turn of the 1950's in the contemporary press, the fate of the 1949 ice hockey world champions, the course of the trial with the group of Bohumil Modrý. In detail it analyses mainly the important ice hockey tournaments in the years 1947, 1948 and 1949 and the image of the national ice hockey team in contemporary press, which underwent a transformation between the years 1947 and 1949. Next part of this work focuses on the tragic occasions of the year 1950 and final section covers the year 1968 when the convicted ice hockey players were vindicated.

Klíčová slova

hokej, politický proces, média, propaganda, mistrovství světa

Keywords

ice hockey, the political trial, media, propaganda, world championship

Title

Development of the attitude of the contemporary newspapers towards the Czechoslovak ice hockey team between 1947 and 1950

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucímu své bakalářské práce PhDr. Martinu Gromanovi, Ph.D., za jeho odbornou pomoc při konzultacích.

Obsah

1	Úvod	2
2	Historie československého hokeje – stručné vyličení historie čs. hokeje do konce druhé světové války	4
2.1	Bandy hokej na ledě.....	4
2.2	Nástup kanadského hokeje.....	5
2.3	První mezinárodní turnaj	6
2.4	Vládcí Evropy	7
2.5	Doba meziválečná.....	8
2.6	Meziválečná mistrovství světa konaná v Praze	13
2.7	Hokej v průběhu 2. světové války	15
3	Poválečné události	16
3.1	Nástup první zlaté generace	16
3.2	Mistrovství světa 1947 Praha.....	17
3.3	Olympijské hry 1948 Svatý Mořic.....	24
3.4	Mistrovství světa 1949 Stockholm	34
4	Proces s hokejovými reprezentanty a jeho odraz v tisku.....	41
4.1	Vazba místo odletu	41
4.2	Zatčení	43
4.3	Vyšetřovací vazba.....	46
4.3.1	Domeček.....	47
4.3.2	Pankrác a Bartolomějská	48
4.4	Cesta k procesu a soud.....	49
4.4.1	Reakce tisku na zatčení a soudní proces.....	53
5	Rehabilitace hokejistů v roce 1968.....	57
5.1	Reakce tisku na rehabilitaci	57
6	Závěr.....	60
	Summary.....	62
	Použité zdroje	64
	Teze bakalářské práce	68

1 Úvod

Padesátá léta jsou pro nás symbolem krutosti politické moci. Komunisté utužovali své výsadní postavení nehumánními způsoby a snažili se udržovat atmosféru strachu napříč celou společností. Jako odstrašující příklady sloužily v padesátých letech oběti zinscenovaných politických procesů, které od soudu odcházely s vysokými tresty odnětí svobody, či dokonce tresty smrti. Mezi nejznámější oběti justičních vražd patří národněsocialistická politička Milada Horáková, generál Heliodor Píka nebo generální tajemník ÚV KSČ Rudolf Slánský.

Z politických důvodů bylo v padesátých letech uvězněno 8708¹ osob, k jejichž zadržení a následnému odsouzení stačilo většinou velice málo. Pokud se nenašlo ani to, vymyslela žaloba na základě politické objednávky obvinění, proti kterým se prakticky nebylo možné bránit. Tato obvinění se většinou se týkala *Zákona na ochranu lidově demokratické republiky*.

Na základě zákona č. 231/1948 Sb. byli v procesu *Modrý a spol.* k mnohaletým trestům odsouzeni také členové úspěšné poválečné hokejové reprezentace. Cílem této práce je přiblížit mediální obraz reprezentantů v letech, které předcházely jejich odsouzení, analyzovat ho v kontextu doby, a nastínit tragické události roku 1950. Mezi hlavní úkoly práce patří zhodnocení přístupu soudobého tisku k hokejové reprezentaci a zachycení jeho vývoje mezi lety 1947 a 1950.

Úvodní část textu se zabývá historií československého hokeje od jeho vzniku do roku 1945, zmiňuje první úspěchy na mezinárodních turnajích a stručně představuje vůdčí osobnosti z počátku českého hokejového hnutí.

Druhá, nosná, část práce je věnována poválečným hokejovým událostem do roku 1950. Je rozdělena do několika podkapitol, které se věnují konkrétním úspěchům československých reprezentantů. Ti v letech 1947 a 1949 ovládli první dva světové šampionáty v historii a stali se sportovními celebritami. Hlavní část zevrubně analyzuje postoj soudobého denního tisku k hokejovým reprezentantům v kontextu jejich úspěchů a politického uspořádání.

¹ ROKOSKÝ, Jaroslav. Amnestie 1960. Paměť a dějiny, 2011, roč. 5., č. 1. s. 36.

Následující pasáž je věnována událostem roku 1950. Přibližuje zmařenou obhajobu světového titulu, zatčení reprezentantů ve „Zlaté hospůdce“, vazbu i následné soudní líčení. Poslední část textu se zabývá rehabilitací hokejistů, kterou soud stvrdil v roce 1968.

Celý text je protkán ohlasy dobových médií, která byla hlavním zdrojem přibližujícím postoj oficiálních struktur na přelomu čtyřicátých a padesátých let. U důležitých událostí je provedena zevrubnější analýza.

Práci se mi v prvním termínu nepodařilo obhájit, proto jsem po domluvě s vedoucím práce změnil její nosné téma, název i strukturu a výrazně se tak odchýlil od schválených tezí.

2 Historie československého hokeje – stručné vylíčení historie čs. hokeje do konce druhé světové války

Počátky ledního hokeje v Čechách sahají až do 19. století, tedy do doby, kdy Čechy a Morava byly součástí Rakousko-Uherské monarchie. Za hlavní postavu raných let českého hokeje je považován velký popularizátor sportu Josef Rössler-Ořovský.²

2.1 Bandy hokej na ledě

Vývoj hokeje byl v českých zemích po dlouhou dobu odlišný oproti vývoji severoamerickému. Časopis podnikatele Maxmiliána Švagrovského³ Sportovní obzor vydal v roce 1894 v čísle 11. – 12. II. ročníku první tištěnou zprávu o hokeji, respektive jeho české odnoži. „*Krásná tato hra není nic nového v Praze, hrálat se již před lety zde a sice jak na řece, tak na kluzišti (pevnině) u vojenské plovárny. Nyň chopil se jí Bruslařský Závodní Klub, který i match vypsal...Hockey se může hráti 3 proti 3 atd. až do 11 proti 11. Způsobů hry jest mnoho, a i náradí je rozličné. Míče bývají trojí užívání. Velký fotbalový kope se bruslí (!), menší plný (tvrdý) bije se rovnými nebo ohnutými kyji, lehký (tenisový) bije a žene se ohnutým kyjem nebo lehkou holí. Úmysl hry jest nepřátelskou branou prohnati míč častěji, než byl prohnán vlastní branou (protivnou stranou). Při hře dlužno šetřiti řady pravidel, jako: nedotýkati se zúmyslně spoluhráčích ni bruslí, ni rukou nebo kyjem, nepřekročiti vytyčené meze atd.*“⁴

Sportovní obzor se věnoval rostoucí oblibě hokeje i v dalším ročníku. Ve druhém čísle uveřejnil stručná pravidla hry podle Josefa Rösslera-Ořovského. V 5. čísle

² Josef Rössler Ořovský se narodil 29. června 1869. Byl to muž, který se zasloužil o rozvoj mnoha sportů na území Čech. Do Čech přivezl lyže z Norska a obstaral v Paříži profesionální vybavení na bandy hokej. Byl propagátorem Olympijských her a dalo by se říci, že i zakladatelem zimních olympijských her, byl to on, který v roce 1925 navrhl, aby byl týden sportu, který se konal v Chamonix v roce 1924 brán jako I. Zimní Olympijské hry. Zemřel 17. ledna 1933. (Viz. SÁBL, V. SIGMUND, S. GUT, K. Kniha o Československém hokeji. Praha: Olympia, 1969, s. 14–20.)

³ Maxmilián Švagrovský byl český podnikatel, propagátor sportů, sportovní novinář, člen Sokola, spoluzakladatel a první předseda Athletic Clubu Královské Vinohrady, ze kterého později vznikl sportovní klub Sparta Praha. Roku 1894 začal vydávat všesportovní magazín Sportovní obzory, první sportovní periodikum v Čechách. (viz. Wikipedie. Online: https://cs.wikipedia.org/wiki/Maxmili%C3%A1n_%C5%A0vagrovsk%C3%BD)

⁴ VLK, Gustav a Karel GUT. *Zlatá kniha hokeje: z dějin československého ledního hokeje*. Praha: Olympia, 1978. s. 11-12.

poprvé přinesl výsledky hokejových utkání a reflektoval rozšiřování hokeje po pražských kluzištích. V čísle 9. - 10. přinesl Rössler-Ořovský návod, jak hrát hokej v létě.⁵

První kompletní pravidla vyšla v tisku roku 1896, další, zevrubnější, podle kterých se hrála všechna soutěžní utkání v hokeji (nově zvaném bandy) byla publikována roku 1900 v časopise Cyklistika.⁶

Počátkem 20. století hrálo v Praze pravidelné zápasy v bandy nejméně pět klubů,⁷ tím nejvýraznějším byla Slavia Praha, která se stala roku 1901 mistrem království Českého. Taktéž v roce 1901 odehrála Slavia první mezinárodní utkání, ve kterém porazila Wiener Training-Eisklub vysoko 17:3.⁸

V průběhu prvního desetiletí 20. století se obliba bandy rozšiřovala po celých Čechách, hrálo se na venkově nebo na středních školách. V zimě 1907-1908 dokonce Praha uspořádala mistrovství Rakousko-Uherska.⁹

2.2 Nástup kanadského hokeje

Už začátkem roku 1907, tedy rok před rakouským šampionátem v bandy konaném v Praze, se pokusil prof. MUDr. Josef Gruss¹⁰ založit Český hokejový svaz. Požadoval, aby se hrálo podle pravidel kanadského hokeje, ale jak později řekl „*pro zlou vůli několika pro český sport zhoubných jednotlivců*“¹¹ neuspěl. Započal však diskusi o přechodu k zámořským pravidlům.

⁵ VLK, Gustav a Karel GUT. *Zlatá kniha hokeje: z dějin československého ledního hokeje*. Praha: Olympia, 1978. s. 12.

⁶ GUT, Karel a Jaroslav PRCHAL. *Český hokej: [1909/2003]*. 2. dopl. vyd. Praha: Olympia, 2004. ISBN 80-7033-813-X. s. 17.

⁷ *Historie českého hokeje* [online]. Český svaz ledního hokeje. [cit. 20. 3. 2020]. Dostupné z <https://www.ceskyhokej.cz/cesky-hokej/historie-cslh>

⁸ VLK, Gustav a Karel GUT. *Zlatá kniha hokeje: z dějin československého ledního hokeje*. Praha: Olympia, 1978. s. 13.

⁹ VLK, Gustav a Karel GUT. *Zlatá kniha hokeje: z dějin československého ledního hokeje*. Praha: Olympia, 1978. s. 14

¹⁰ Josef Gruss byl sportovec, funkcionář, lékař a vysokoškolský profesor, který se stal důležitou postavou v začátcích kanadského hokeje v Českých zemích. Mimo hokeje se věnoval také šermu, ve kterém se prosadil až na světový šampionát. (viz. Sín slávy českého hokeje. Online: <http://www.sinslavycslh.cz/josef-gruss.html>)

¹¹ GUT, Karel a Jaroslav PRCHAL. *Český hokej: [1909/2003]*. 2. dopl. vyd. Praha: Olympia, 2004. ISBN 80-7033-813-X. s. 18.

V říjnu roku 1908 podal Emil Procházka, funkcionář pražské Slavie, za podpory prezidenta nově vzniklé mezinárodní hokejové federace (Ligue Internationale de Hockey sur Glace byla založena 15. 5. v Paříži¹²) Louise Magnuse přihlášku zatím neexistujícího Českého hokejového svazu do mezinárodních struktur.¹³ Mezinárodní federace žádosti o přijetí vyhověla, oficiální hokejový svaz ale stále chyběl.

„Podepsaní předkládají stanovy Českého Svazu Hockeyového s uctívou žádostí, by slavné c.k. místodržitelství znění jich na vědomí vzalo a co možno vbrzku schválení svého k rukám předsedy přípravného výboru p. E. Procházky, řiditele Ústředního obchodního zpravodajství v Praze V., Mikulášská tř. č. 9, udělilo.“¹⁴ Těmito slovy žádal 11. listopadu 1908 Emil Procházka místodržitelství království Českého o založení hokejového svazu. O osm dní později, tedy 19. listopadu 1908, byl Český svaz Hockeyový úředně uznán.¹⁵

Ustanovující valná hromada svazu se však konala až 11. prosince 1908 a do jejího průběhu se promítl odpor k přijetí kanadských pravidel.¹⁶ Ani druhá valná, hromada konaná o osm dní později, nepřinesla, kvůli sporům slávistických a spartánských funkcionářů, jiné než přechodné řešení.

První dlouhodobý předseda Českého svazu Hockeyového vzešel až ze čtvrtého setkání klubových funkcionářů, 13. ledna 1909 byl do čela svazu zvolen Jaroslav Potůček z pražského Bruslařského závodního klubu.¹⁷

2.3 První mezinárodní turnaj

Na čtvrté valné hromadě bylo, kromě zvolení předsedy, odsouhlaseno vyslání výběru na mezinárodní turnaj do francouzského Chamonix. Tým, který do Francie odcestoval byl složen z hráčů čtyř družstev: S.K. Slavia Praha, A.C. Sparta Praha,

¹² GUT, Karel. 100 let českého hokeje. Praha: AS press, 2008. s. 14.

¹³ GUT, Karel a Jaroslav PRCHAL. *Český hokej: [1909/2003]*. 2. dopl. vyd. Praha: Olympia, 2004. ISBN 80-7033-813-X. s. 18.

¹⁴ *Historie českého hokeje* [online]. Český svaz ledního hokeje. [cit. 20. 3. 2020]. Dostupné z <https://www.ceskyhokej.cz/cesky-hokej/historie-cslh>

¹⁵ *Historie českého hokeje* [online]. Český svaz ledního hokeje. [cit. 20. 3. 2020]. Dostupné z <https://www.ceskyhokej.cz/cesky-hokej/historie-cslh>

¹⁶ GUT, Karel a Jaroslav PRCHAL. *Český hokej: [1909/2003]*. 2. dopl. vyd. Praha: Olympia, 2004. ISBN 80-7033-813-X. s. 18.

¹⁷ VLK, Gustav a Karel GUT. *Zlatá kniha hokeje: z dějin československého ledního hokeje*. Praha: Olympia, 1978. s. 15

S.S.K. Mladá Boleslav a S.K. Mladá Boleslav. Výpravu vedl prof. MUDr. Josef Gruss, muž, který o dva roky dříve neuspěl při zakládání hokejového svazu.

Odjezd do Chamonix provázela spousta komplikací, především těch finančních. Sám Josef Gruss ve stati vydané Sborem soudců ledního hokeje v roce 1941 popisoval, že hráči si náklady na cestu museli zaplatit sami a ti méně majetní si půjčovali od lépe situovaných spoluhráčů.¹⁸

Prekvapení čekalo na český výběr v Chamonix. Výstroj i pravidla byla odlišná a naši hráči museli narychlo shánět alespoň hole v dějišti turnaje. „*Byl jsem zcela vyveden z míry, když najednou soupeř zarejdl s pukem za mou brankou a píšťala rozhodčího mlčela.*“¹⁹ Vzpomínal na odlišnosti v pravidlech vedoucí výpravy Gruss, který se v Chamonix nastoupil v brance českého výběru.

Turnaj zakončilo české družstvo se čtyřmi porážkami, když postupně podlehl Francii 0:1, Švýcarsku 2:8, Belgii 1:4 a Anglii 0:11. První vítězství v nově poznaném druhu hokeje si Češi připsali na zpáteční cestě. Ve švýcarském alpském středisku Les Avants porazili domácí Skating Club 2:0.²⁰

2.4 Vládcí Evropy

Prvního evropského šampionátu, který v roce 1910 uspořádalo švýcarské Les Avants, se náš výběr kvůli nedostatku peněz nemohl zúčastnit. Na tom druhém o rok později v Berlíně už čeští reprezentanti nechyběli.

Turnaje se zúčastnila čtyři mužstva: domácí Německo, Belgie, Švýcarsko a Čechy. Čeští hráči byli považováni za outsidersy a ani los jim příliš nepřál. První den mistrovství museli odehrát dvě utkání: proti Švýcarsku a favorizovanému Německu.²¹

První zápas ovládli čeští hokejisté v poměru 13:0, v tom druhém porazili domácí tým 4:1 a titul evropských šampionů měli nadosah. Výhra 3:0 nad Belgií rozhodla

¹⁸ VLK, Gustav a Karel GUT. *Zlatá kniha hokeje: z dějin československého ledního hokeje*. Praha: Olympia, 1978. s. 16

¹⁹ GUT, Karel a Jaroslav PRCHAL. *Český hokej: [1909/2003]*. 2. dopl. vyd. Praha: Olympia, 2004. ISBN 80-7033-813-X. s. 19.

²⁰ GUT, Karel a Jaroslav PRCHAL. *Český hokej: [1909/2003]*. 2. dopl. vyd. Praha: Olympia, 2004. ISBN 80-7033-813-X. s. 19.

²¹ GUT, Karel a Jaroslav PRCHAL. *Český hokej: [1909/2003]*. 2. dopl. vyd. Praha: Olympia, 2004. ISBN 80-7033-813-X. s. 20.

a výběr ve složení Jarkovský, Vindyš, Šroubek, Hamáček, M. Fleischmann, Palouš, J. Fleischmann, Jirkovský a Rublič získal pohár pro kontinentální mistry.²²

V roce 1912 se konalo evropské mistrovství v Praze. Šampionátu nepřálo počasí, Letenskou pláň po prvním dnu zastihla obleva a rozhodující zápas mezi Čechy a Němci se nedohrál. Utkání bylo odloženo, ale nikdy se nedokončilo, mistrovství tak bylo anulováno.²³

O rok později skončili naši v Mnichově druhí, o skóre za vítěznou Belgií. V roce 1914 v Berlíně čeští hokejisté porazili Belgie 9:1 a Německo 2:0. Podruhé se tak radovali ze zisku titulu mistrů Evropy.²⁴

I přes to, že čeští hokejoví reprezentanti měli z prvních evropských šampionátů výbornou bilanci a řadili se k nejlepším mužstvům na kontinentu, pronikal hokej mimo Prahu dosti složitě. V celých Čechách bylo asi pětadvacet klubů a desítky přírodních kluzišť.²⁵ Další hokejový rozvoj v Čechách utnula první světová válka.

2.5 Doba meziválečná

Národní tým se vrátil na mapu mezinárodního hokeje až v dubnu roku 1920, tedy rok a půl po konci války. Kulisy k návratu měl ale více než důstojné, lední hokej byl vybrán jako ukázkový sport na VII. Letních olympijských hrách v Antverpách 1920.²⁶

Turnaje se účastnilo sedm týmů, což bylo na tehdejší poměry nezvykle vysoké číslo. K zavedeným předválečným evropským týmům z Československa, Francie, Švýcarska a Belgie se přidali Švédští hokejisté a poprvé v historii přijeli na evropský turnaj týmy ze zámoří: Kanada a USA.²⁷

²² GUT, Karel a Jaroslav PRCHAL. *Český hokej: [1909/2003]*. 2. dopl. vyd. Praha: Olympia, 2004. ISBN 80-7033-813-X. s. 21.

²³ VLK, Gustav a Karel GUT. *Zlatá kniha hokeje: z dějin československého ledního hokeje*. Praha: Olympia, 1978. s. 27-28.

²⁴ VLK, Gustav a Karel GUT. *Zlatá kniha hokeje: z dějin československého ledního hokeje*. Praha: Olympia, 1978. s. 28

²⁵ GUT, Karel a Jaroslav PRCHAL. *Český hokej: [1909/2003]*. 2. dopl. vyd. Praha: Olympia, 2004. ISBN 80-7033-813-X. s. 20.

²⁶ STRÁNSKÝ Jiří a ONDROUŠEK Kamil. *Historie československého a českého hokeje 1908-1999*. Praha: Vyšehrad, 1999. s. 61.

²⁷ BÁRTA, Pavel. *Velké okamžiky ledního hokeje*. Ústí nad Orlicí: Flétna, 2007. ISBN 978-80-903652-4-7. s. 10.

S následky první světové války se musela vypořádat celá společnost a hokejové týmy nebyly výjimkou. Z týmu stále úřadujících mistrů Evropy z roku 1914 se v Antverpách v Československém dresu představil pouze sportovní univerzál Karel „Káďa“ Pešek a Josef Loos. Útočník Jaroslav Jirkovský turnaj nestihl, protože na Dálném východě čekal na transport z ruského zajetí.²⁸

Českoslovenští hokejisté na turnaji odehráli tři zápasy, v prvním prohráli s Kanadou 0:15 a ve druhém podlehlí týmu USA 0:16. Brankář Jan Peka později vzpomínal na neuvěřitelnou hokejovou vyspělost zámořských týmů. *„V Antverpách jsme se cítili jako Alenka v říši divů. Stačilo přihlížet tréninku zámořských hokejistů – ať už Kanadánů nebo Američanů. Najednou jsme objevili, co to je hokej. S jedinečnou samozřejmostí poletovali na ledě fantasticky vycpaní borci, hotoví mistři nejen v ovládnání bruslí, ale i hokejové hole.“*²⁹

Díky zmatenému a pro některá družstva nespravedlivému Bergvallovu hernímu systému³⁰ hrál československý tým i při nelichotivém skóre 0:31 o bronzovou medaili. Nespravedlivost systému dokazuje také skutečnost, že v zápase o třetí příčku nastoupili Čechoslováci proti Švédům, kteří v průběhu turnaje odehráli o dvě utkání více.³¹

Naši reprezentanti dokázali výhody, kterou jim los přidělil, využít a houževnaté seveřany porazili zásluhou branky Josefa Šroubka 1:0. *„Na výkon výborného parťáka a skvělého sportovce Pepana Šroubka nikdy nezapomenu. Byl to totiž jeho zápas. Nastoupil jako halfbek a dokázal přímo deprimujícím způsobem rozbít každý pokus Švédů o souvislou akci. A pár minut před koncem měl ještě tolik sil, že pronikl soupeřovou obranou, brankáře si položil na led a dal branku, která znamenala nejen vítězství v utkání, ale i první olympijskou medaili pro*

²⁸ BÁRTA, Pavel. *Velké okamžiky ledního hokeje*. Ústí nad Orlicí: Flétna, 2007. ISBN 978-80-903652-4-7. s. 11.

²⁹ VLK, Gustav a Karel GUT. *Zlatá kniha hokeje: z dějin československého ledního hokeje*. Praha: Olympia, 1978. s. 34.

³⁰ V Bergvallově systému se hrálo způsobem k. o. jen o první místo; pak spolu o stříbro hráli všichni, kteří vypadli s celkovým vítězem. Pokud druhé místo uhájil finalista, následovala opět utkání o bronz mezi těmi, které v jednotlivých kolech vyřadil. Týmy, jejichž přemožitel v další zápase prohrál, už ale neměly šanci na reparát, stejně jako v dosavadním pavouku. (viz Wikipedie. Online: https://cs.wikipedia.org/wiki/Bergvall%C5%AFv_syst%C3%A9m)

³¹ BÁRTA, Pavel. *Velké okamžiky ledního hokeje*. Ústí nad Orlicí: Flétna, 2007. ISBN 978-80-903652-4-7. s. 10.

československý hokej,“³² vzpomínal brankář Jan Peka, který strávil rozhodující zápas pouze na střídačce.

Čechoslováci potvrdili pozici nejlepšího předválečného evropského týmu a z turnaje, který byl Mezinárodní hokejovou federací IIHF v roce 1982 prohlášen prvním mistrovstvím světa,³³ si odvezli bronzové medaile.³⁴

O rok později konané mistrovství Evropy ve švédském Stockholmu přineslo paradoxní situaci, účastnily se ho pouze dva týmy: domácí Švédové a Čechoslováci. O titulu mistrů Evropy rozhodl jediný zápas, ve kterém domácí zvítězili 6:4 a uštědřili české nebo československé reprezentaci první prohru na vrcholné evropské akci.³⁵

Rok po nevydařeném evropském šampionátu v Antverpách 1923, kde skončila československá reprezentace třetí (za vítězným Švédskem a druhou Francií), se konaly I. Zimní olympijské hry ve francouzském Chamonix.

V Chamonix se odehrál doposud nejlépe obsazený turnaj v historii, český hokej ale nezastihl v ideální době. Na domácí scéně vyvrcholily klubové neshody mezi Spartou a Slavií, které vedly k rozdělení hokejového svazu. Sparta založila konkurenční Československou asociaci kanadského hokeje a její hráči (kromě jednadvacetiletého náhradníka Josefa Malečka, který, jako voják základní služby, dostal účast od ministerstva obrany příkazem)³⁶ odmítli v Chamonix reprezentovat. Na první zimní olympijské hry tak Československo odcestovalo s týmem plným třicátníků, který na nejlepší nestačil.

Hned první zápas, byť proti reprezentantům Kanady, ukázal, že československý výběr do Francie nepřišel jako jeden z favoritů. Vysoká prohra 0:30 toho byla jasným důkazem. „Byli jsme bití, ohromně bití. Řekněme: „všechna čest Kanadánům,“ ale neříkejme „hanba našim.“ Museli bychom to – bojím se – velmi

³² VLK, Gustav a Karel GUT. *Zlatá kniha hokeje: z dějin československého ledního hokeje*. Praha: Olympia, 1978. s. 34.

³³ BÁRTA, Pavel. *Velké okamžiky ledního hokeje*. Ústí nad Orlicí: Flétna, 2007. ISBN 978-80-903652-4-7. s. 9-10.

³⁴ STRÁNSKÝ Jiří a ONDROUŠEK Kamil. *Historie československého a českého hokeje 1908-1999*. Praha: Vyšehrad, 1999. s. 61.

³⁵ STRÁNSKÝ Jiří a ONDROUŠEK Kamil. *Historie československého a českého hokeje 1908-1999*. Praha: Vyšehrad, 1999. s. 61.

³⁶ BÁRTA, Pavel. *Velké okamžiky ledního hokeje*. Ústí nad Orlicí: Flétna, 2007. ISBN 978-80-903652-4-7. s. 24.

často opakovati při olympijských výsledcích, “³⁷ psaly dva dny po porážce (tj. 30. ledna 1924) Národní listy.

V druhém utkání Čechoslováci podleli Švédsku 9:3 a ztratili možnost účasti ve finálové skupině. V závěrečném zápasu naši reprezentanti porazili Švýcarsko 9:3, čímž rozhodli o svém konečném pátém místě.

Nejlepším střelcem našeho týmu se stal, původně náhradník, Josef Maleček, který se ve třech duelech prosadil šestkrát³⁸ a započal tak úspěšnou reprezentační kariéru.

Rok po nevydařeném představení na olympijských hrách v Chamonix Československo uspořádalo první velký hokejový turnaj – Mistrovství Evropy. Pořádání evropského šampionátu provázely potíže s počasím. Prahu zasáhla obleva, která znemožnila pořádání mistrovství v hlavním městě a turnaj se proto odehrál v Tatrách na Štrbském plese.³⁹ Oproti předchozím Evropským šampionátům ubylo účastníků, do soutěže se přihlásili pouze čtyři reprezentační týmy – Švýcarsko, Rakousko, Belgie a Československo. Československý hokej před turnajem alespoň částečně vyřešil vnitřní pnutí a postavil konkurenceschopnější národní tým než na olympijských hrách 1924. Síla týmu se promítla do výsledků turnaje. Naši reprezentanti zvítězili ve všech utkáních, a stali se počtvrté v historii mistry Evropy.⁴⁰ O rok později v Davosu skončila Československá reprezentace druhá.

Na druhých zimních olympijských turnajích čeští reprezentanti medaili nezískali. Ve Svatém Mořici roku 1928 nepostoupili z tříčlenné skupiny se Švédskem a Polskem a v celkovém pořadí skončili na sedmé příčce. Z vítězství se opět radovali Kanadčané, kteří v průběhu turnaje ani jednou neinkasovali.⁴¹

³⁷ V. H. Bez titulku. Národní listy. Praha: Československá národní demokracie, 1924, roč. 64., č. 30., s. 5. ISSN: 1214-1240

³⁸ BÁRTA, Pavel. Velké okamžiky ledního hokeje. Ústí nad Orlicí: Flétna, 2007. ISBN 978-80-903652-4-7. s. 33.

³⁹ SÁBL, Václav, Stanislav SIGMUND a Karel GUT. Kniha o československém hokeji. Praha: Olympia, 1969. s. 50.

⁴⁰ SÁBL, Václav, Stanislav SIGMUND a Karel GUT. Kniha o československém hokeji. Praha: Olympia, 1969. s. 51.

⁴¹ BÁRTA, Pavel. Velké okamžiky ledního hokeje. Ústí nad Orlicí: Flétna, 2007. ISBN 978-80-903652-4-7. s. 44.

V roce 1929 pořádala mistrovství Evropy Budapešť a českoslovenští hokejisté v hlavním městě Maďarska odčinili neúspěch ze Svatého Mořice. Ovládli základní skupinu, v semifinále porazili Itálii 4:2, ve finále zdolali Polsko 2:1 v prodloužení a popáté se radovali z evropského zlata.

O tři roky později na olympijských hrách v Lake Placid se naše reprezentace kvůli nedostatku financí nepředstavila. Olympijskými vítězi se znovu stali kanadští reprezentanti, kteří porazili všechny tři zbylé účastníky turnaje – USA, Německo i Polsko.⁴²

Nejblíže první medaili ze zimních olympijských her byli naši hokejisté na posledních předválečných hrách v německém Garmisch-Partenkirchenu v roce 1936. Českoslovenští reprezentanti se proboujvali do čtyřčlenné finálové skupiny, ale v konkurenci týmů Kanady, USA a Velké Británie nezískali ani bod a skončili na čtvrtém místě.⁴³ Historicky prvního vítězství evropského mužstva na světovém turnaji dosáhli hráči Velké Británie, kteří v rozhodujícím utkání porazili Kanadu 1:2.

Tisk byl k českému hokejovému týmu kritický před turnajem i po turnaji. Noviny upozorňovali na narůstající klubismus, který podobně jako před olympijským turnajem v Chamonix 1924 neblaze zasáhl do závěrečné nominace. „*V našem hokeji je ještě mnoho jiných zájmů, než čistě sportovních a zájem celku a důstojné státní reprezentace nedovedeme nadřadit zájmům ostatním,*“ psala Národní politika před začátkem olympijských her.⁴⁴ Alespoň smířlivé reakce se dočkali hokejisté po skončení olympijských her v Národním osvobození, které výsledek a předvedenou hru na turnaji na rozdíl od jiných listů neodsoudilo. „*Je třeba být škarohlídy tam, kde cs. hokejové mužstvo ocitne se na prvním místě evropských týmů? Tuto okolnost nemohou snížit ani dvě těžké porážky ve finále, ježto se bojovalo s oslabeným mužstvem proti nejlepším týmům na světě. O budoucnost našeho hockeye nemusíme mít obav.*“⁴⁵

⁴² BÁRTA, Pavel. Velké okamžiky ledního hokeje. Ústí nad Orlicí: Flétna, 2007. ISBN 978-80-903652-4-7. s. 52.

⁴³ BÁRTA, Pavel. Velké okamžiky ledního hokeje. Ústí nad Orlicí: Flétna, 2007. ISBN 978-80-903652-4-7. s. 71.

⁴⁴ GUT, Karel a Jaroslav PRCHAL. *Český hokej: [1909/2003]*. 2. dopl. vyd. Praha: Olympia, 2004. ISBN 80-7033-813-X. s. 29.

⁴⁵ *nesign.* Měli jsme úspěch v Garmisch-Partenkirchenu? Národní osvobození. Praha: Pokrok, 1936, roč. 13., č. 41., s. 6. ISSN: 1804-9168.

2.6 Meziválečná mistrovství světa konaná v Praze

Třicátá léta narušila dominanci Československé hokejové reprezentace v Evropě. Na světovou medaili jsme v té době dosáhli pouze dvakrát, v obou případech v Praze. Na prvních dvou pražských světových šampionátech v letech 1933 a 1938 skončili českoslovenští hokejisté shodně na třetí příčce.⁴⁶ V prvním případě se dokonce radovali ze zisku titulu mistrů Evropy.⁴⁷ To však bylo z úspěchů ve třicátých letech vše a naši hokejisté se v Evropě zařadili do pomyslné druhé vlny za odskočenou Velkou Británií.

Na prvním pražském šampionátu se představilo rekordních 12 účastníků včetně obou zámořských celků. V základní skupině porazil český tým Rakousko, Itálii i Rumunsko a z prvního místa postoupil do čtvrtfinále. V tom sice podlehl Americe 0:6, ale zbylé dva zápasy proti Polsku a Švýcarsku vyhrál shodně 1:0 a z druhé příčky prošel do semifinále. České mužstvo na Štvanici na Kanadany nestačilo, prohrálo 0:4 a čekal ho boj o třetí příčku proti Rakousku. Základní část utkání o bronz skončila bez branek, o vítězi tak rozhodlo prodloužení. V tom se dvakrát prosadil nejlepší český hráč Josef Maleček⁴⁸ a přisoudil medaili Československé reprezentaci. Ve finále zdolala Amerika Kanadu 2:1 v prodloužení. Hráči Spojených států přerušili Kanadskou dominanci a získali první světový titul v historii.⁴⁹

Druhé pražské mistrovství světa kvitovali účastníci především za výborně zvládnutou organizaci a pěknou diváckou kulisu. Ani český tisk nešetřil chválou ve prospěch domácích fanoušků. *„A jak vzácně objektivní je naše obecnstvo! Posuzuje mužstva podle slušnosti hry a umění – nikoli podle národnosti. Demonstrativně povzbuzuje slabší. ... Naše sportovní obecnstvo je snad jedno z nejideálnějších na světě.“*⁵⁰

⁴⁶ GUT, Karel a Jaroslav PRCHAL. *Český hokej: [1909/2003]*. 2. dopl. vyd. Praha: Olympia, 2004. ISBN 80-7033-813-X. s. 27.

⁴⁷ Titul mistra Evropy byl udělen nejlépe postavenému evropskému týmu v pořadí světového šampionátu.

⁴⁸ Dlouholetý reprezentant, několikanásobný medailista z mistrovství světa a Evropy, který v roce 1931 dostal nabídku k působení v NHL od New York Rangers. Podle mnohých publikací nejlepší evropský meziválečný hokejista.

⁴⁹ GUT, Karel a Jaroslav PRCHAL. *Český hokej: [1909/2003]*. 2. dopl. vyd. Praha: Olympia, 2004. ISBN 80-7033-813-X. s. 29.

⁵⁰ *nesign.* Praha má nejideálnější sportovní „národ“. Polední list. Praha: Tempo, 1938. roč. 12., č. 45., s. 1. ISSN: 1804-8838.

Národní tým ve skupině porazil Rakousko 1:0 v prodloužení, remizoval se Švédskem 0:0 a podlehl 0:3 Kanadě. I přes nepřesvědčivé výkony postoupil do čtvrtfinálové skupiny z druhého místa a narazil na Ameriku a Švýcarsko. Po překvapivém vítězství nad Spojenými státy 2:0 měl československý tým na dosah postup do finálové skupiny, v přímém souboji o postup mu stačilo porazit Švýcary. Rozhodující zápas čtvrtfinálové skupiny Čechoslováci zvládli a zvítězili 3:2 v prodloužení.⁵¹ „Byl to nejkrásnější zápas, který jsem po dobu 15 let spatřil jako předseda Mezinárodní ligy kanadského hokeje. Nevyjímám z toho ani nádherný duel Amerika-Kanada, který před 5 lety nadchl Prahu,“⁵² nechal se po zápase slyšet tehdejší předseda Mezinárodní hokejové federace Paul Loicq.⁵³

Ve finálové skupině podlehl národní tým Anglii a zbyl na něj zápas o světový bronz.⁵⁴ Naši nastoupili proti reprezentaci nacistického Německa v den Hitlerova plamenného projevu v Říšském sněmu, tisk proto ve vysokém československém vítězství 3:0 hledal i mimosportovní paralely. „Zatím co německý říšský kancléř Adolf Hitler končil v berlínském parlamentě svoji velkou řeč, již naslouchaly miliony lidí v celém světě, nastupovali hokejoví reprezentanti třetí říše k boji o třetí místo v championátu světa proti malému Československu. Tak se nám zdá, jakoby to vítězství bylo malou symbolickou ukázkou, že v mocenských poměrech světa rozhodují tak trochu i kvalita a duch. Naši hoši, kteří jinak nejsou známí jako zvláštní bojovníci šli do tohoto zápasu s nebývalým nadšením a elánem.“⁵⁵

Napřesrok uspořádalo šampionát Švýcarsko, Čechoslováci skončili čtvrtí za zámořskými týmy a Švýcarskem. Dodatečný zápas o titul mistra Evropy se v Basileji odehrál 5. března 1939,⁵⁶ jedenáct dní před vyhlášením Protektorátu Čechy a Morava.

⁵¹ VLK, Gustav a Karel GUT. *Zlatá kniha hokeje: z dějin československého ledního hokeje*. Praha: Olympia, 1978. s. 92.

⁵² nesign. Československo do finále! Polední list. Praha: Tempo, 1938. roč. 12., č. 49., s. 1. ISSN: 1804-8838.

⁵³ Paul Loicq byl belgický hokejista, funkcionář a hokejový rozhodčí. V letech 1922 až 1947 zastával funkci prezidenta Mezinárodní hokejové federace (IIHF). Od roku 1961 je členem hokejové síně slávy a jeho jméno nese cena pro osobnost, jež mimořádným způsobem přispěla k rozvoji světového hokeje a hokejové federace. (viz. Wikipedie. Online: https://cs.wikipedia.org/wiki/Paul_Loicq)

⁵⁴ VLK, Gustav a Karel GUT. *Zlatá kniha hokeje: z dějin československého ledního hokeje*. Praha: Olympia, 1978. s. 92.

⁵⁵ nesign. ČSR třetí na mistrovství světa. Polední list. Praha: Tempo, 1938. roč. 12., č. 51., s. 1. ISSN: 1804-8838.

⁵⁶ nesign. Švýcarsko mistrem Evropy. Polední list. Praha: Tempo, 1939. roč. 13., č. 65., s. 6. ISSN: 1804-8838.

Další světové mistrovství se kvůli probíhající druhé světové válce konalo až v roce 1947.

2.7 Hokej v průběhu 2. světové války

Druhá světová válka zamezila konání reprezentačních turnajů, ale ligová soutěž, která se na celostátní úrovni konala od sezóny 1936/1937,⁵⁷ se v Protektorátu Čechy a Morava hrála v omezené formě i nadále. Kvůli odtržení Slovenského štátu liga přišla o své slovenské účastníky a hrála se pouze jako liga Českomoravská. Válečné ročníky poznaly pouze dva vítěze: LTC Praha vyhrálo soutěž čtyřikrát, jeden titul získali hráči I. ČLTK Praha (1940/1941).⁵⁸ Jedinou sezonou, která se z důvodu války neodehrála, byl ročník 1944/1945.⁵⁹

Hokej v průběhu nacistické okupace paradoxně sílil. Domnívám se, že lidé v temných časech hledali cesty, které by jim pomohly zapomenout na krutou realitu, jednou z těchto cest byla klubová činnost. Za šest let okupace vzrostl počet klubů a jejich členů čtyřnásobně: v roce 1939 bylo v Čechách 251 klubů, čítajících 5 133 hráčů. Roku 1945 bylo aktivních již 874 klubů a 21 870 hráčů.⁶⁰ Právě v období nacistické okupace se stal hokej celonárodním fenoménem.

⁵⁷ VLK, Gustav a Karel GUT. *Zlatá kniha hokeje: z dějin československého ledního hokeje*. Praha: Olympia, 1978. s. 95.

⁵⁸ VLK, Gustav a Karel GUT. *Zlatá kniha hokeje: z dějin československého ledního hokeje*. Praha: Olympia, 1978. s. 107.

⁵⁹ VLK, Gustav a Karel GUT. *Zlatá kniha hokeje: z dějin československého ledního hokeje*. Praha: Olympia, 1978. s. 107.

⁶⁰ VLK, Gustav a Karel GUT. *Zlatá kniha hokeje: z dějin československého ledního hokeje*. Praha: Olympia, 1978. s. 105.

3 Poválečné události

Po druhé světové válce dosáhli českoslovenští hokejisté několika přelomových úspěchů. Získali první světový titul, první medaili ze zimních olympijských her a poprvé v historii porazili kanadskou reprezentaci. První zlatá hokejová generace byla na vrcholu a mohla dosáhnout mnoha dalších úspěchů, nový komunistický režim byl ale proti.

3.1 Nástup první zlaté generace

Hokejový svět se po válce poprvé střetl se světem politickým. Před čestným soudem stálo několik hráčů, kteří působili v Říšských týmech. Podle ředitele štvanického stadionu Vladimíra Ranušky hráči hájící barvy německých týmů neprojevili dostatečný charakter. *„Pro mnoho chlapců byla válka zkouškou charakteru, v níž ne všichni obstáli. Někteří podlehli našeptávání, slibům i vlastní zcestné ctižádostivosti či ziskuchtivosti a svolili, či dokonce se sami nabídli. Jiní pak neměli dost sil vzepřít se nátlaku, doplněném srozumitelně naznačenou pohrůzkou. A tak někdy pod svým, obvykle však pod krycím jménem vystupovali v barvách německého NSTG (Nationalsozialistische Turngemeinde Prag). Ti, kteří to činili soustavněji však nepatřili k naší hokejové elitě.“*⁶¹

Čestný soud udělil tresty několika hokejistům. Švábenskému (HC Stadion) byla pozastavena činnost do 31. března 1946 a navíc mu bylo zakázáno hrát mezinárodní a reprezentační utkání. Prchal (HC Stadion) a Hurych (Sparta) byli distancováni do 31. března 1946. Plocek (HC Stadion), Kučera (I. ČLTK), Kysela (SK Podolí), Vladimír Zábrodský, Němec a Kus (LTC) nemohli k oficiálnímu hokejovému utkání nastoupit do 15. prosince 1945.⁶²

Paradoxem bylo, že totálně nasazení Němec a Kus, kteří v zápasech za rakouský Klagenfurt, odmítli na dresech nosit Říšský znak, byli potrestáni stejně jako Vladimír Zábrodský, jenž jel s NSTG do Říše dobrovolně – Jan Hanzl, útočník SK Podolí, Zábrodského počínání omlouval. *„Myslím, že v těch ojedinělých výjezdech nebylo víc než jenom touha podívat se za hranice Protektorátu.“*

⁶¹ MACKŮ, Jiří. Zapřené generace. Vyškrtnuti z historie, vymazání z paměti. Praha: Jindřich Procházka – TYPO JP, 2004, s. 75-76.

⁶² MACKŮ, Jiří. Zapřené generace. Vyškrtnuti z historie, vymazání z paměti. Praha: Jindřich Procházka – TYPO JP, 2004, s. 75.

*Zábrodský snad byl jenom jednou v Ga-Pa. Já měl štěstí, taky jsem se do toho málem namočil. Jednou mě Němci lákali na zájezd do Klagenfurtu, ale náš kapitán Václav Roubík to vysloveně zakázal a pro jistotu mi zamkl brusle.*⁶³ Distanco hokejistů ovlivnil i první poválečnou nominaci národního týmu. Výjezd národního týmu do Švédska minul kvůli pozastavení činnosti Zábrodského a Kuse.⁶⁴

Reprezentaci v poválečných letech tvořili především hráči několikanásobného mistra ligy a vítěze Spenglerova poháru pro rok 1946 – LTC. Pražský klub byl kvůli vítězství na davoském turnaji považován za nejlepší hokejový klub mimo NHL. Československá reprezentace byla i kvůli dominanci LTC na Spenglerově poháru brána za jednoho z favoritů prvního poválečného mistrovství světa, které v roce 1947 hostila Praha.

3.2 Mistrovství světa 1947 Praha

Koncem roku 1946 se do Československa vrátil hokejový trenér Mike Buckna⁶⁵ a okamžitě vyměnil Antonína Vodičku na lavičce národního týmu. Návrat Buckny do národního týmu hráči kvitovali. Takto vzpomínal na tréninky pod Vodičkou Stanislav Konopásek. „*On (Vodička) vždycky hráče všeho všudy svolal, na ledě se pak stejně všechno odbývalo podle instrukcí mazáků, a hlavně Vovky Zábrodského. Byly to tréninky bez nápadu, jenom každodenní stereotyp: deset minut rozbruslení, chvilka střelby a potom hra na dvě branky. Něco jako nácvik přesilovek, signálů nebo bránění jsme neznali.*“⁶⁶

S novým trenérem se změnilo složení národního týmu pro domácí světové mistrovství. Devatenáctiletý Oldřich Zábrodský, jenž pod Vodičkou pravidelně hrával, se i přes nevoli svého bratra – lídra týmu – Vladimíra Zábrodského na

⁶³ MACKŮ, Jiří. Zapřené generace. Vyškrtnuti z historie, vymazáni z paměti. Praha: Jindřich Procházka – TYPO JP, 2004, s. 76.

⁶⁴ MACKŮ, Jiří. Zapřené generace. Vyškrtnuti z historie, vymazáni z paměti. Praha: Jindřich Procházka – TYPO JP, 2004, s. 76.

⁶⁵ Mike (zvaný též Matěj) Buckna (1913–1996), hokejista a trenér. Narodil se v Kanadě slovenským rodičům. V Československu pobýval od poloviny 30. let. Trénoval mužstvo LTC Praha, později i čs. reprezentaci. Za války se uchýlil do své původní vlasti, v roce 1946 však opět přicestoval do země v srdci Evropy. Na pražském hokejovém šampionátu 1947 slavil s našimi reprezentanty zisk prvního titulu mistrů světa. Národní mužstvo vedl ještě na olympiádě ve Sv. Mořici v roce 1948. Po komunistickém převratu se rozhodl pro definitivní návrat do zámoří. (viz. <http://www.sinslavycslh.cz/mike-buckna.html>)

⁶⁶ MACKŮ, Jiří. Zapřené generace. Vyškrtnuti z historie, vymazáni z paměti. Praha: Jindřich Procházka – TYPO JP, 2004, s. 150.

šampionátu nepředstavil. Buckna raději ukázal na zkušeného Františka Pácalta. Ani Augustin Bubník, další z talentovaných mladíků, šanci nedostal. Po několika změnách v mužstvu jeho místo nakonec zaujal pozdější wimbledonský šampión a hráč I. ČLTK Jaroslav Drobný.⁶⁷

Mladá fronta se k nominaci trenéra Buckny postavila zdrženlivě. „*Výběr reprezentantů je východiskem ze situace, do které se stavitelé teamu Buckna a Kabeš dostali v posledních dnech, kdy mocenské klubovní zájmy i zájmy jednotlivců vyvinuli tlak proti jejich dobrému svědomí. Nechceme říct, že mužstvo je špatně sestaveno a odlišnost názorů na sestavu je pochopitelná, ale pokládáme za věc dobrého novinářského svědomí říct, že pět obránců je zbytečným přepychem,*“⁶⁸ psalo se ve sportovní rubrice deníku československé mládeže. Druhý den přinesla Mladá fronta ohlasy hokejistů i funkcionářů mezi nimiž nechyběl ani názor Vladimíra Zábrodského. „*Mužstvo lze ještě změnit a učiním vše, aby nominace obranných řad byla pozměněna,*“⁶⁹ vyjádřil se v kontextu opomenutí svého mladšího bratra Zábrodský. Na prohlášení reprezentačního lídra reagovalo Svobodné slovo. „*Vzrůstající nervozita mezi hráči reprezentačního mužstva rostoucí úměrně s blížícím se mistrovstvím je celkem pochopitelná. Méně pochopitelná je již skutečnost, že jeden z předních hráčů teamu odmítl reprezentační dres, poněvadž coach Buckna společně s náčelníkem Kabešem sestavili mužstvo, které nevyhovuje jeho představám.*“⁷⁰

Kromě nominace českého týmu se média věnovala také komplikacím, které byly spojeny s herním systémem světového šampionátu. Do poslední chvíle se nevědělo, kolik zemí se bude mistrovství světa účastnit, proto bylo třeba vymyslet více variant turnaje. „*Na zasedání mezinárodního pořadatelského výboru hockeyového mistrovství Evropy a světa v Bruselu bylo sděleno, že účast na championátech odřekly Francie a Anglie, které nemají silné amatérské*

⁶⁷ MACKŮ, Jiří. Zapřené generace. Vyškrtnutí z historie, vymazání z paměti. Praha: Jindřich Procházka – TYPO JP, 2004, s. 152.

⁶⁸ dr. BUREŠ. Kompromis: sestava určena. Mladá fronta. Praha: Mladá fronta, 1947. roč 3, č. 13. 2. 1947, s. 6.

⁶⁹ dr. BUREŠ. Co říká o sestavě Buckna a jiní. Mladá fronta. Praha: Mladá fronta, 1947. roč 3, č. 14. 2. 1947, s. 6.

⁷⁰ Redakční zkratka autora – Id. Nervosita v čs. národním mužstvu. Svobodné slovo. Praha: Československá strana socialistická, 1948. roč. 3, č. 13. 2. 1947, s. 6.

mužstvo,“⁷¹ píše Mladá fronta v článku s titulkem *Anglie a Francie odřekly účast v Praze: Jak se bude hrátí hokejové mistrovství světa*. List ve zprávě přináší tři varianty herního systému a v závěru dodává, že o finálních pravidlech se rozhodne až 14. února dopoledne, tedy den před zahájením šampionátu.

Ohledně Anglické neúčasti dlouho panovaly nejasnosti. Rudé právo ve středu 5. 2. 1947 (deset dní před startem šampionátu) otisklo informaci, že definitivní rozhodnutí stále nepadlo. „*Odřeknutí účasti Anglie bylo velkým překvapením nejen u nás, nýbrž v samotném Albionu. Přesto byly učiněny další pokusy získat je do Prahy. Jak to dopadne, dozvíme se do pátku.*“⁷² Anglie se nakonec pražského mistrovství nezúčastnila a připojila se k absentující Kanadě, dalšímu obávanému soupeři z předválečných let.

Kanadští hokejisté se světového šampionátu nezúčastnili z finančních důvodů, což necelý rok po volbách z roku 1946, ve kterých komunisté získali přes 30 procent hlasů, v tisku rezonovalo. „*Z příprav mistrovství světa a Evropy je jisté, že hlavním magnetem pro získání startu kanadského a amerického mužstva jsou peníze. Nejtvrdším oříškem pro pořadatele jsou Kanadčané, kteří prý chtěli na cestovním milion Kčs,*“⁷³ psala ve své sportovní rubrice Mladá fronta. „*Proč nepřijede Kanada? Kanadě byly nabídnuty stejné podmínky jako USA, totiž úhrada cesty, strava a kapesné. Náhrada ušlého výdělku je pro nás neúnosná,*“⁷⁴ referovalo o vysokých finančních požadavcích Rudé právo.

Mladá fronta s nadhledem komentovala neúčast některých mužstev ve sportovně-publicistické rubrice Zrcadlo týdne. „*Byl to nerozum pozvat si na začátek sezony švýcarské národní mužstvo a dát mu 23 branek ve dvou zápasech. Potom to odnesli Švédové a konečně i I. ČLTK dělal svými vítězstvími ve Francii a Holandsku špatnou reklamu. ... Není totiž divu, že Francouzi i Holanďané odřekli, když viděli ty příděly, které dostávali doma, není divu, že Angličané by neradi utrpěli porážku za nějakou oponou a není divu, že i Kanadčané mají strach o svůj*

⁷¹ Redakční zkratka autora – Ts. Anglie a Francie odřekly účast v Praze: Jak se bude hrátí hokejové mistrovství světa. Mladá fronta. Praha: Mladá fronta, 1947. roč 3, č. 21. 1. 1947.

⁷² Redakční zkratka autora – jb. Mistrovství světa připraveno. Rudé právo. Praha: Komunistická strana Československa, 1947. roč. 27, č. 5. 2. 1947, s. 4.

⁷³ Redakční zkratka autora – xy. Kanada stojí milion korun. Mladá fronta. Praha: Mladá fronta, 1947. roč 3, č. 26. 1. 1947.

⁷⁴ Redakční zkratka autora – jb. Mistrovství světa připraveno. Rudé právo. Praha: Komunistická strana Československa, 1947. roč. 27, č. 5. 2. 1947, s. 4.

předválečná javorový list. (Ještě že ti Američané si ve Švédsku zvykli na porážky a chtějí přijet).“⁷⁵ Do února 1948 zbýval ještě jeden rok, ale jistá averze vůči západním mocnostem již byla znatelná. Byť text působí odlehčenou formou, nelze si nevšimnout bagatelizace železné opony nebo zlehčování výkonů americké reprezentace ve Švédsku. Jedná se o marginální příklady počínající propagandy, které však dokládají mediální nastavení československé Třetí republiky a naznačují budoucí vývoj politické i mediální situace.

Při neúčasti několika kvalitních reprezentací v čele s Kanadany byl československý výběr považován za jednoho z favoritů turnaje. Svou formu prokazovali Bucknovi svěřenci v průběhu celé přípravy před turnajem. V posledních dnech před startem mistrovství se v čeští hokejisté několikrát utkali s Američany. Výběr americké amatérské asociace AHA, který měl Spojené státy v Praze reprezentovat⁷⁶ se nejprve dvakrát utkal s pražským LTC a v závěrečném zápase přípravy vyzval domácí reprezentaci, která v generálce zvítězila vysoko 13:1. „*Čechoslováky sotva někdo porazí,*“⁷⁷ řekl pro Mladou frontu po jednom z prohraných zápasů obránce amerického výběru Galipeu. O favoritech turnaje měl jasno také předseda LIGH Paul Loicq, který podle Mladé fronty tipoval ČSR nebo Švédsko.⁷⁸

Predikce předsedy Loicqa se ukázala jako správná. Čechoslováci a Švédové po pěti zápasech drželi první a druhé místo a v jejich vzájemném duelu se mělo rozhodnout o titulu mistra světa. Češi před důležitým soubojem vedli průběžnou tabulku šampionátu se stoprocentním bodovým ziskem a se skóre 78:7, švédští hokejisté byli kvůli remíze se Švýcarskem o bod zpět. Domácí reprezentace v předposledním duelu mistrovství podlehla severanům 1:2 a historicky první titul mistrů světa se zdál být ztracený. „*Vinu na celkové porážce má jistě okolnost, že tři hráči zklamali ve svém kombinačním útoku, z nichž Zábrodský totálně. Naše mužstvo klopýtlo těsně před titulem mistra světa vlastní vinou, ale útěchou může*

⁷⁵ Nesign. Zrcadlo týdne. Mladá fronta. Praha: Mladá fronta, 1947. roč 3, č. 29. 1. 1947. s 8.

⁷⁶ Američané před startem mistrovství řešili neshody mezi dvěma organizacemi sdružující amatérské hráče. Na reprezentaci si kladla nárok AHA i AAU a spor obou organizací rozsekl až předseda mezinárodní federace Paul Loicq. (viz. Mladá fronta leden/únor 1947)

⁷⁷ Redakční zkratka autora – sgm. Čechoslováky sotva někdo porazí. Mladá fronta. Praha: Mladá fronta, 1947. roč 3, č. 1. 2. 1947. s 8.

⁷⁸ Redakční zkratka autora – Pol. Předseda Loicq: tipuje ČSR a Švédsko. Mladá fronta. Praha: Mladá fronta, 1947. roč 3, č. 14. 2. 1947. s 8.

být, že jsme klopýtli se soupeřem, jenž byl vždy výborný po všech stránkách,⁷⁹ psal pod výmluvným titulkem: *Naše naděje na mistrovství světa pohřbeny* deník Československé strany lidové Osvobozený Našinec. Ani další deníky již neviděly šanci na zvrat v turnaji. „Švédové budou mistry světa,⁸⁰ psalo Svobodné slovo. „*Všechny naděje, všechny typy a všechnu tu důvěru, kterou jsme vkládali v naše reprezentanty, nám dva touše, vstřelené Švédy do branky Modrého změnilo ve zklamání, které je tím trpčí, že přišlo právě ve chvíli, kdy jsme se již viděli být mistry světa,*“⁸¹ otisklo nedělní Rudé právo. „*Přestože čs. národní mužstvo stojí ještě před utkáním s USA, sobotní prohrou zpečetilo svůj osud. Jen jedna možnost zbývá! Prohra nebo remíza Švédů s Rakouskem, která je – při současném výkonu švédského mužstva – vyloučena,*“⁸² dodal na konec ústřední tiskový orgán KSČ.

Poslední den šampionátu se však stalo nečekané: Švédové podleli Rakousku 2:1, naše reprezentace porazila USA vysoko 6:1 a titul mistrů světa poprvé v historii získalo Československo. Turnaj vrcholil v neděli 23. 2. 1947, tisk, který v pondělí nevycházal, proto o nečekaném československém triumfu informoval se zpožděním až v úterý 25. 2. 1947. Mladá fronta věnovala úspěchu hokejové reprezentace celou titulní stránku. „*Sebelepší režisér nemohl by závěr mistrovství zrežirovat tak, jak se sled událostí skutečně vyvinul,*“⁸³ uvedla redakce deníku ČSM zprávu s titulkem *Největší senzace mistrovství*, která pojednávala o rakouském vítězství nad Švédy. V článku o Československém vítězství nad USA akcentoval redaktor Mladé fronty národní notu. „*Srdce žádného Čechoslováka nemůže zůstat pocitem pýchy, když representanti velké Ameriky nastupují proti hráčům malého Československa s obavami, s pocitem předem poraženého. Kdy se stalo, aby český sport dominoval nad americkým?*“⁸⁴ ptal se v duchu nastupující studené války.

⁷⁹ Nesign. *Naše naděje na mistrovství světa pohřbeny*. Osvobozený Našinec. Olomouc 1947. roč. 80., č. 46., s. 8.

⁸⁰ Redakční zkratky autorů – bs + ld. *Švédové budou mistry světa*. Svobodné slovo. Praha: Československá strana socialistická, 1947. roč. 3, č. 23. 2. 1947, s. 1.

⁸¹ Redakční zkratka autora – ik. *Švédsko – nový mistr světa*. Rudé právo. Praha: Komunistická strana Československa, 1947. roč. 27, č. 23. 2. 1947, s. 8.

⁸² tamtéž

⁸³ Nesign. *Největší senzace mistrovství*. Mladá fronta. Praha: Mladá fronta, 1947. roč 3, č. 25. 2. 1947. s 1.

⁸⁴ Nesign. *Čechoslováci bojovali*. Mladá fronta. Praha: Mladá fronta, 1947. roč 3, č. 25. 2. 1947. s 1.

„Součet výkonů ve výsledku soutěže vyzněl nejlépe pro Československo, které prvně v historii svého ledního hokeje dobývá triumfu – titulu mistra světa! Radujme se, ale při té radosti nezapomínejme, že naše jméno letí již celým světem, a to zavazuje! Zavazuje k další práci, neúnavné práci v našem sportu a tělovýchově, ke cti a slávě československého mládí – pilíře národa,“⁸⁵ burcovalo k další poctivé práci při budování poválečné společnosti Rudé právo.

Po skončení šampionátu roze-psal šéf sportovní rubriky Mladé fronty Miroslav Hladký⁸⁶ své poznatky ze šampionátu a nešetřil v nich kritikou vítězného týmu. Jeho tvrdá slova na adresu mistrů světa vytváří překvapivý kontrast se zpravodajskými texty deníku ČSM, podle kterých jsou hokejisti téměř národními hrdiny. *„Po zápase se Švédy bylo každému patrné, že nám chybí bojovné sportovní srdce. To zůstává stínem na mistrovském titulu, který připadl nejlepším hockeyistům, ale špatným sportovcům. ... Porážka se Švédy jasně ukázala naše nedostatky, ukázala, že naše sportovní výchova musí být prováděna zcela odlišným způsobem než dosud. Místo primadon musíme vychovávat skutečné sportovce. Připojíme-li k našemu umění ještě čistotu, sportovní morálku, pak budeme opravdu i morálními mistry světa, nikoliv jenom formálně.“⁸⁷* Kromě komentování morální pokleslosti mistrů světa se Hladký snaží hledat pozitivní aspekty turnaje, které by mohly pomoci k propagaci Československa ve světě. *„Jsme mistry světa v ledním hokeji. Sportovci opět vykonali pro náš národ něco, co ulehčí práci našim politikům, něco, co zpopularizuje náš stát v zahraničí. ... Kromě toho, naskytla se účastníkům a zahraničním novinářům příležitost pozorovat hospodářské i politické poměry v Československu. Přesvědčili se, že skutečnost je zcela jiná, než jak ji líčí tendenčně a proti nám zabarvené zprávy určité části zahraničního tisku,“⁸⁸* líčil prokomunistický redaktor propagandistickým tónem.

⁸⁵ Redakční zkratka autora – ik. Československo mistrem světa a Evropy. Rudé právo. Praha: Komunistická strana Československa, 1947. roč. 27, č. 25. 2. 1947, s. 4.

⁸⁶ Miroslav Hladký patřil k zakladatelům deníku Mladá fronta, v němž vedl sportovní redakci a v roce 1956 založil redakci sportovního vysílání v Československé televizi. Na fakultě osvěty a novinářství UK vedl katedru televizní žurnalistiky, později byl na výše zmíněné fakultě děkanem. Po srpnu 1968 patřil mezi hlavní představitele normalizační žurnalistiky. (viz. Totalita.cz. Online: http://www.totalita.cz/vysvetlivky/o_hladkym.php)

⁸⁷ HLADKÝ, Miroslav. Po mistrovství. Mladá fronta. Praha: Mladá fronta, 1947. roč 3, č. 25. 2. 1947. s 1

⁸⁸ Tamtéž

V závěru svého takřka agitačního textu apeluje Hladký na politiky a jejich přístup k tělovýchově jako celku. „*Je nutné, aby vláda využila daleko více příležitosti, kterou tělesná výchova poskytuje k výchově a působení na zlepšení charakteru jednotlivců, tak i celku.*“⁸⁹

I v ostatních médiích se objevily polemiky, zda československá reprezentace získala první mistrovský titul zaslouženě. Všechny však odmítl předseda ČsÚLH Josef Loos, jenž pro Rudé právo řekl: „*Ano, zvítězili jsme zaslouženě. Ve sportu často nemůže sportovec i při nejlepší vůli podat vrcholný výkon právě v okamžicích, na nichž nejvíce záleží.*“⁹⁰

Poslední dozvuky mistrovství světa v tisku jsou reprezentovány ohlasy ze zahraničí a redakčními komentáři. Za zmínku stojí především komentář Bořka Šindlera ve sportovní rubrice Mladé fronty, který se kromě hokejového mistrovství zabývá také pohledem Švýcarů na politickou situaci v Československu. „*Ti neutrální Švýcaři – ač jinak rozumní lidé – mají o Československu (myslím dnešním) hrozně zajímavé a divoké představy. Zdrucující většina si totiž ještě dnes představuje, že u nás vládnou Rusové, že nás chudáky znásilňují „komunističtí diktátoři“ a že nás sužují postátněním a dvouletými plány a Bůh ví, čím ještě. ... Hockey nám pomáhá bourat tu oponu nesmyslů, kterou se snaží (či snažili) někteří naši „přítelíčkové“ zatáhnout kolem našich hranic.*“⁹¹

V kontextu událostí následujících let působí redaktorovo odmítání sílícího vlivu Sovětského svazu poněkud alibisticky.

Na podzim roku 1947 bylo hlavním hokejovým tématem pozvání LTC k přátelským zápasům v Moskvě. První výjezd hokejistů do Sovětského svazu se ovšem kryl s termínem Spenglerova poháru, kde LTC obhajoval zlato. Ústředí čs. ledního hokeje bylo připraveno moskevskou nabídku, i přes termínovou kolizi, přijmout. „*Ačkoliv naše mistrovské mužstvo má již termínovou listinu zaplněnou do konce ledna, je pochopitelné, bude-li klub pozván do Sovětského svazu, bude*

⁸⁹ HLADKÝ, Miroslav. Po mistrovství. Mladá fronta. Praha: Mladá fronta, 1947. roč 3, č. 25. 2. 1947. s 1

⁹⁰ Redakční zkratka autora – dl. Mistrovství jsme vyhráli zaslouženě. Rudé právo. Praha: Komunistická strana Československa, 1947. roč. 27, č. 26. 2. 1947, s. 4.

⁹¹ ŠINDLER, Bořek. Hop Schwiz! Aneb hockey a politika. Mladá fronta. Praha: Mladá fronta, 1947. roč 3, č. 5. 3. 1947.

*nabídka přijata,*⁹² psal v duchu postupného podřizování se vůli Sovětského svazu deník Práce.

Vstřícnost svazu je vzhledem k obhajobě Spenglerova poháru překvapivá. Ještě více však sportovní veřejnost udivilo podbízivé vyjádření otce bratrů Zábrodských, funkcionáře LTC: „*Termín jsme navrhli sami, i když je to v době Spenglerova poháru. Prostě odřekneme švýcarské turné s mnoha prestižními zápasy a každodenním cestováním, to by před olympiádou bylo příliš velké zatížení.*“⁹³ Zájem Moskvy však i přes vstřícnost české strany upadl a LTC koncem roku obhájilo vítězství v Davosu.

3.3 Olympijské hry 1948 Svatý Mořic

V závěrečné přípravě před prvními poválečnými olympijskými hrami, které od 30. ledna do 8. února pořádal švýcarský Svatý Mořic,⁹⁴ sehráli naši hokejisté, stejně jako v předchozím roce, přípravu s USA. Jednou proti výběru americké organizace AHA nastoupila reprezentace a podruhé se proti Američanům představilo pražské LTC. Jak reprezentanti, tak LTC svá poslední utkání před startem olympijského turnaje vyhráli a získali potřebné sebevědomí.

Američané před olympijskými hrami řešili obdobný problém jako před pražským světovým šampionátem. Spor o reprezentaci Spojených států mezi sebou vedly dvě amatérské organizace – AHA⁹⁵ a AAU⁹⁶. Organizační výbor rozhodl již před hrami, že americkou reprezentaci by měla sestavit organizace AHA, zástupci AAU se ale nechtěli s rozhodnutím smířit a spor nadále živili. Rozhodující verdikt padl až těsně před zahájením olympijských her. „*Protože nedošlo k dohodě mezi americkým výborem a švýcarským organizačním výborem, rozhodla se čestná porota, že žádné z amerických družstev nebude k turnaji připuštěno,*“⁹⁷ přinesla Mladá fronta rezoluci čestné poroty výkonného výboru CIO.⁹⁸ Švýcarský

⁹² Redakční zkratka autora – av. LTC v prosinci do Moskvy?. Práce. Praha: Deník Práce, 1947. roč. 3., č. 243. s. 8. ISSN 0231-6374.

⁹³ MACKŮ, Jiří. Zapřené generace. Vyškrtnutí z historie, vymazání z paměti. Praha: Jindřich Procházka – TYPO JP, 2004, s. 156.

⁹⁴ BARTA, Pavel. Velké okamžiky ledního hokeje. Ústí nad Orlicí: Flétna, 2007. ISBN 978-80-903652-4-7. s. 73.

⁹⁵ Amateur Hockey Association

⁹⁶ Amateur Athletic Union

⁹⁷ Nesign. Zahajujeme s Itálií. Mladá fronta. Praha: Mladá fronta, 1948. roč 4, č. 29. 1. 1948. s. 6.

⁹⁸ Mezinárodní olympijská komise

olympijský výbor však s rezolucí nesouhlasil a rozhodl, že turnaj se bude konat za účasti AHA.⁹⁹ Spor mezi dvěma americkými organizacemi vyvrcholil oddělením hokejového turnaje od olympijských her. „*Mezinárodní olympijský výbor se včera večer rozhodl, že hokejový turnaj nebude součástí her. ... To znamená, že americký cirkus má své pokračování,*“¹⁰⁰ psala na svých stránkách Severočeská Mladá fronta.

Redaktoři československých deníků využili spor k protiamerické propagandě. „*Spor AHA a AAU vyvolal ve Svatém Mořici nepřátelské ovzduší. Američané vnesli nesvár do posvátného míru olympijských her,*“¹⁰¹ referovala Mladá fronta v článku s prosovětským titulkem *Bez veta a SSSR nesvár mezi národy*. „*Američané přijeli jen působit nesváry,*“¹⁰² psalo Rudé právo. V olympijském úvodníku se sporu věnoval také Miroslav Hladký. „*Tak skončil úvod k prvním poválečným olympijským hrám a poválečné hry míru, šlechtnosti a sbližování národů se staly mezníkem v historii olympijských her; byli rozšířeny o novou disciplínu: o nespportovní boje činovníků.*“¹⁰³

Hokejový turnaj se nakonec do olympijského programu vrátil, 6. února 1948¹⁰⁴ o tom rozhodla Mezinárodní olympijská komise. „*Šalomounové v IOC rozhodli, že hokej je olympijskou soutěží. S podmínkou, že účast AHA je mimosoutěžní. ... ,Ne bezdůvodně se tu naskytne otázka: Čekali snad, aby neodneslo zlatou mužstvo, které by se jim nehodilo?’ To nás napadlo proto, že to páni v IOC udělali až po zápase ČSR-Kanada,*“¹⁰⁵ napadala Mladá fronta nestrannost oficiálních olympijských struktur. Počínání organizátorů při řešení amerického sporu po skončení her tvrdě kritizovalo Rudé právo. Komunistický deník se v duchu únorových dnů roku 1948 tvrdě vymezil vůči západními státy vedenému Mezinárodnímu olympijskému výboru. „*Od základu prohnily mezinárodní*

⁹⁹ Nesign. Zahajujeme s Itálií. Mladá fronta. Praha: Mladá fronta, 1948. roč 4, č. 29. 1. 1948. s. 6.

¹⁰⁰ Redakční zkratka autora – Ný. Hokejový turnaj nebude součástí olympijských her. Mladá fronta. Praha: Mladá fronta, 1948. roč 4, č. 31. 1. 1948. s. 7.

¹⁰¹ UP. Bez veta a SSSR nesvár mezi národy. Mladá fronta. Praha: Mladá fronta, 1948. roč 4, č. 30. 1. 1948. s. 6.

¹⁰² UP. Američané přijeli jen dělat nesváry. Rudé právo. Praha: Komunistická strana Československa, 1948. roč. 28, č. 30. 1. 1948, s. 4.

¹⁰³ HLADKÝ, Miroslav. Olympijský úvodník. Mladá fronta. Praha: Mladá fronta, 1948. roč 4, č. 1. 2. 1948.

¹⁰⁴ Kolektiv autorů. Kronika olympijských her 1896-1996. Praha: Knižní klub, 1996, s. 73–75.

¹⁰⁵ Nesign. Šalomounské rozhodnutí: Hockey olympijskou soutěží. Mladá fronta. Praha: Mladá fronta, 1948. roč 4, č. 7. 2. 1948.

*olympijský výbor s konzervativními a naprosto nepokrokovými staříky v čele, je druhou příčinou, že to, co mělo sportovcům z celého světa ukázat cestu k spolupráci, je vlastně rozdělilo. ... Obchod a dávno přežití světové názory i tu podaly ruce k dokonalé spolupráci, jejímž výsledkem byl krach olympiády, který se dostavil dříve, než vůbec začala.*¹⁰⁶

Reprezentační trenér Buckna oproti pražskému světovému šampionátu mužstvo omladil, do výběru se tentokrát vešel i devatenáctiletý útočník Augustin Bubník nebo Oldřich Zábrodský. Hned ve druhém ze sedmi utkání narazil náš tým na největší evropské konkurenty ze Švédska. Proti soupeři ze severu Evropy Čechoslováci předvedli nebojácný výkon a zásluhou pěti gólů první formace Troják-Zábrodský-Konopásek zvítězili 6:3.¹⁰⁷ „Troják nebyl v sobotu jen doplňkem dvojice Zábrodský-Konopásek ale strůjcem mnoha výborných akcí. V. Zábrodský si zahrál dvě třetiny ve výborné formě a Konopáskovy útoky dovedly přivádět Švédy z klidu. ... Kdybychom měli hodnotit známkami výkon našich, zasluhují všichni bez rozdílu velkou jedničku.“¹⁰⁸ psalo Rudé právo v článku pod titulkem *Švédský účet za mistrovství světa vyrovnán*.

Po třech vysokých výhrách nad Polskem, Velkou Británií a Rakouskem čekal na československý tým největší favorit turnaje – Kanada. Kanadčané do Švýcarska nepřivezli nejsilnější tým, i přes to trenér Buckna připravil pro zápas taktiku založenou na pevné defenzívě. Naši hráči odehráli zápas podle jeho pokynů, brankář Modrý neinkasoval a utkání skončilo 0:0. „Čechoslováci dokonale zastavovali kanadské tanky, které musely velmi často brzdit a nedostávali se ani k tomu, aby zaujaly palebné postavení. Byla to strategicky výborně vedená bitva, ve které se ani jedna strana nedopustila nejmenší taktické chybičky. Uznání zasluhují jak bojovníci na ledě, tak i vojevůdci za mantinely,“¹⁰⁹ referoval po utkání hlavních adeptů na zlato zpravodaj Reuters.

¹⁰⁶ Nesign. Naši hokejisté se vrací se stříbrnou. Rudé právo. Praha: Komunistická strana Československa, 1948. roč. 28, č. 10. 2. 1948, s. 4.

¹⁰⁷ BARTA, Pavel. Velké okamžiky ledního hokeje. Ústí nad Orlicí: Flétna, 2007. ISBN 978-80-903652-4-7. s. 85.

¹⁰⁸ Nesign. Švédský účet za mistrovství světa vyrovnán. Rudé právo. Praha: Komunistická strana Československa, 1948. roč. 28, č. 1. 2. 1948, s. 8.

¹⁰⁹ BARTA, Pavel. Velké okamžiky ledního hokeje. Ústí nad Orlicí: Flétna, 2007. ISBN 978-80-903652-4-7. s. 81.

Nastavená taktika byla vzhledem k dosavadnímu vývoji soutěže tématem diskusí „Uvědomovali jsme si, že musíme vyhrát a že nerozhodně je s ohledem na dosažení olympijských medailí totéž jako prohra? Tyto úvahy, k nimž nás vede strašidelná čísllice branek, které jsme v předchozích zápasech obdrželi, nedotýká se nikterak velkého úspěchu, kterým výsledek je. Je to nejlepší zápas, který jsme sehráli,“¹¹⁰ psal rozpolceně zpravodaj Mladé fronty dr. Karel Bureš. Také redaktor Rudého práva si všiml, že nerozhodný výsledek nahrává kanadským hokejistům. „Coach našeho mužstva Mike Buckna vypracoval pro toto utkání plán, který byl pro Kanadany nebezpečnou klecí, ale oni do ní nevlezli. Naopak, báječně se přizpůsobili. Branku nám sice nedali, ale také žádnou nedostali, a to jim pravděpodobně vyhrálo celý turnaj.“¹¹¹

I přes rozpačitost, kterou zápas vyvolal, se jednalo o skvělý výsledek. Čechoslováci poprvé v historii s Kanadou neprohráli, což ocenili i vysocí představitelé státu. Ministryně průmyslu Ludmila Jankovcová¹¹² pro Mladou frontu řekla: „Považuji to za úspěch. Ale v Praze porazíme Kanadu jistě značným rozdílem.“¹¹³ Ministr informací Vladimír Kopecký ocenil práci československých hokejistů a jako zástupce pracujícího lidu odsoudil hrací čas důležitého utkání. „Min. informací si při zprávě o výsledku poliboval: ‚To je úspěch, mám velkou radost, ti kluci tam dělají dobrou propagační práci.‘ Ale jinak pan ministr litoval, že se zápas vysílal v pracovní době a odvracel lidi od práce. Ovšem my za to nemůžeme, protože nám to spískali Švýcaři stanoveným programem.“¹¹⁴

¹¹⁰ BUREŠ, Karel. Touše v síti nebyly – útočníci bránili. Mladá fronta. Praha: Mladá fronta, 1948. roč 4, č. 7. 2. 1948.

¹¹¹ ŠVADLENA, Václav. Kanada neporazila loňské mistry světa. Rudé právo. Praha: Komunistická strana Československa, 1948. roč. 28, č. 1. 2. 1948, s. 8

¹¹² Ludmila Jankovcová byla česká sociálně demokratická, později komunistická politička, která za 2. světové války působila v odbojovém hnutí. Po válce byla zvolena do Ústavodárného Národního shromáždění. V parlamentu zasedala až do roku 1963. Po sloučení ČSSD a KSČ byla kooptována do ÚV KSČ. Roku 1947 se jako první žena v Československu stala členkou vlády, v níž zaujímala post ministryně průmyslu. Po únoru byla ministryní výživy. V roce 1968 se zapojila do reformního hnutí v KSČ. Za normalizace, roku 1970, byla kvůli svým postojům vyloučena z KSČ. V roce 1977 podepsala Chartu 77. (viz. Česká televize. <https://www.ceskatelevize.cz/lide/ludmila-jankovcova/>)

¹¹³ SMUTNÝ, Sv. Naši ministři jsou celkem spokojení s 0:0. Mladá fronta. Praha: Mladá fronta, 1948. roč 4, č. 7. 2. 1948, s 1.

¹¹⁴ tamtéž

Úspěchu proti Kanadě si zpětně cenil i benjamínek týmu Augustin Bubník. „Poprvé v historii jsme hráli 0:0 s Kanadou, což bylo něco úžasného. Kanad'ané, kteří nám vždycky dávali 10–15 gólů a my najednou hráli 0:0.“¹¹⁵

Československý tým ve zbylých zápasech porazil Švýcarsko 7:1, USA 4:3 a v konečném pořadí skončil druhý o skóre za kanadským týmem. „Když skončila olympiáda, tak jsme brečeli, nejenom lítostí, ale i vzteky, protože tu zlatou medaili vyhrála Kanada, která měla stejně bodů jako my, ale měla lepší brankový poměr,“¹¹⁶ vzpomínal Augustin Bubník. I přes smutek hráčů dosáhla naše reprezentace na největší olympijský úspěch v dosavadní historii. „Jen lepší brankový poměr zajistil Kanadě mistrovství světa. Naši hokejisté získali stříbrnou olympijskou medaili a jsou mistry Evropy. Československá vlajka poprvé na stožáru vítězů,“¹¹⁷ hlásala Mladá fronta na titulní straně. „Skončili jsme druzí. Avšak neporaženi. To je snad větší úspěch než ten loňský v Praze. V nejsilnější konkurenci, jakou si lze představit, jsme obstáli znamenitě. Tak, že se i Kanada radovala z nerozhodného výsledku s neporaženými Čechoslováky! Přesvědčili jsme svět o své kvalitě,“¹¹⁸ hodnotil v komentáři shrnujícím olympijské hry Miroslav Hladký.

I po skončení úspěšného turnaje se debatovalo o správnosti taktiky v rozhodujícím utkání proti Kanadě. Mezi hlavní kritiky patřil kapitán Vladimír Zábrodský, který byl nespokojený s výsledkem a s předvedenou hrou. Zábrodský a trenér Buckna spolu měli již delší dobu neurovnané vztahy, ale jejich spor po olympijských hrách vygradoval. Zábrodský pro zahraniční tisk otevřeně kritizoval Bucknovu taktiku, kapitánovu kritiku otisklo Svobodné slovo. „Nejsem spokojen. Pro nás je to slabý výsledek. Způsob, jakým jsme hráli v poslední třetině, považuji za chybu. Kanad'ané již nemohli. Já jsem se teprve rozehrával. Obranná hra nám nesedí. Česká povaha potřebuje improvizovat.“¹¹⁹ V podobném duchu pokračoval

¹¹⁵ Audio rozhovor s Augustinem Bubníkem pořízený 10. 7. 2014 v rámci projektu Sportovní příběhy 20. století. Online dostupné na: <https://www.pametnaroda.cz/cs/bubnik-augustin-1928>.

¹¹⁶ Audio rozhovor s Augustinem Bubníkem pořízený 10. 7. 2014 v rámci projektu Sportovní příběhy 20. století. Online dostupné na: <https://www.pametnaroda.cz/cs/bubnik-augustin-1928>.

¹¹⁷ BUREŠ, Karel. Jen lepší brankový poměr zajistil Kanadě mistrovství světa. Mladá fronta. Praha: Mladá fronta, 1948. roč 4, č. 10. 2. 1948. s 1.

¹¹⁸ HLADKÝ, Miroslav. Buckna kontra Zábrodský a co k tomu Zábrodský říká. Mladá fronta. Praha: Mladá fronta, 1948. roč 4, č. 10. 2. 1948. s 8.

¹¹⁹ GOL, J. Čechoslováci zůstávají před branami. Velká příležitost promarněna. Svobodné slovo. Praha: Československá strana socialistická, 1948. roč. 4, č. 36, s. 6.

Zábrodský i v rozhovoru pro Mladou frontu. „*To je již náš styl, že hrajeme na rozdávání branek. Při tom se ovšem octne puk občas i v naší síti. Naší nejlepší obranou je útok. Jakmile neútočíme, není to naše hra.*“¹²⁰ Kouč se v deníku Práce hájil tím, že mužstvo na otevřenou partii proti Kanadě zatím nemělo.¹²¹ Za trenéra se v komentáři postavil také redaktor Mladé fronty Jan Novotný, který napsal: „*V olympijském turnaji nejde hazardovat! Kanadčané nevyhráli titul v zápasu s námi. Vyhráli ho promyšleným bojem v celém turnaji. A v tom lze spatřovat naši chybu. Devizou českého mužstva nemělo být, kolik nastřílí v každém zápase branek, ale co nejméně jich dostat.*“¹²²

Rozpor mezi reprezentačním trenérem a kapitánem skončil odchodem Buckny z LTC do Sparty. V jejím dresu ale Buckna do nové sezóny 1948/1949 nenastoupil, protože po únorovém komunistickém převratu se již nevrátil z Kanady. „*I s odstupem let musím říct, že šlo v první řadě o peníze. Matěj (Buckna) měl jako trenér LTC za sezónu 100 tisíc korun. To byla na tu dobu ohromná suma. Když odjel za moře, zaměstnali místo něj jako hrajícího trenéra Vovku Zábrodského. Hodně si tím polepšil,*“¹²³ hodnotil spor Stanislav Konopásek, Zábrodského spoluhráč z první reprezentační formace.

Koncem února odjelo LTC, již bez Buckny, na instruktáž rodící se sovětské reprezentace do Moskvy. Návštěva v SSSR dostala přednost i před druhým pražským soubojem s olympijskými vítězi z Kanady, ve kterém se musel Československý výběr obejít bez hráčů LTC. I přes ztrátu celé reprezentační osy dokázali Čechoslováci posilnění o Mikea Bucknu s kanadským výběrem remizovat 3:3. „*Reprezentanti javorového listu neprohráli. Ale konstatujeme hned v úvodu, že včera byl pro ně nerozhodný výsledek darem. Ne, Kanada si opravdu nezasloužila nerozhodného výsledku,*“¹²⁴ psalo Rudé právo.

¹²⁰ HLADKÝ, Miroslav. Oč šlo?. Mladá fronta. Praha: Mladá fronta, 1948. roč 4, č. 15. 2. 1948. s 10.

¹²¹ BÁRTA, Pavel. Velké okamžiky ledního hokeje. Ústí nad Orlicí: Flétna, 2007. ISBN 978-80-903652-4-7. s. 82.

¹²² NOVOTNÝ, Jan. Kdyby... Kdyby... Kdyby.... Mladá fronta. Praha: Mladá fronta, 1948. roč 4, č. 12. 2. 1948.

¹²³ BÁRTA, Pavel. Velké okamžiky ledního hokeje. Ústí nad Orlicí: Flétna, 2007. ISBN 978-80-903652-4-7. s. 82.

¹²⁴ Redakční zkratka autora – R. Rozhodčí zachránil Kanadu od porážky. Rudé právo. Praha: Komunistická strana Československa, 1948. roč. 28, č. 20. 2. 1948, s. 4.

Návštěva hlavního města Sovětského svazu byla v době únorového převratu hlavním tématem sportovních rubrik v celostátních denících. „*Budou našimi učiteli a postavíme proti nim v Moskvě a snad i v jiných městech SSSR naše teamy, které projdou prvním mezinárodním křtem v kanadském hokeji. Výpravu přivítáme tak, jak si to mistři Evropy zaslouží a jak je to u nás zvykem,*“¹²⁵ řekl Rudému právu vedoucí sovětské delegace ve Svatém Mořici Dr. Ukrajincev. „*Všichni chtěli poznat sovětský sport a život sovětských sportovců. A Čechoslováci jsou prvními, kterým byla dána příležitost k tomu, co ostatním zůstává zatím nesplněným přáním. Ke startu našeho hokejového mistrovského týmu v SSSR se upínají zraky celého sportovního světa,*“¹²⁶ psala Mladá fronta před odjezdem LTC. Vedoucí sportovní rubriky deníku ČSM Miroslav Hladký ve svém komentáři cestu hokejistů adoroval a pokládal ji za důkaz o vyspělosti Sovětského svazu. „*Mnozí lidé jsou hystericky rozradostněni, mohou-li pomlouvat SSSR. Sportovce tam nezvou. Viděli by, jak to tam vypadá, a to – pochopitelně – nemohou potřebovat. Mohli by pak doma leccos vyprávět. Kdepak! Takové byly řeči poťouchlých škarohlídů. A najednou LTC odletěl do Moskvy.*“¹²⁷ V podobně propagandistickém duchu z Moskvy pro Mladou frontu referoval náčelník LTC Antonín Vodička. „*Máme se znamenitě. Ruské pohostinství je opravdu skvělé a až dosud byli jsme neustále ve střehu. Totiž, pořadatelé našeho zájezdu starají se, abychom se nenudili a všechna naše přání jsou předem splněna. Moskvu jsme za čtyři dny prohlédli, jak jsme nejvíce mohli. Všude máme přístup a my toho plně využíváme.*“¹²⁸ S blížícím se vrcholem únorového puče se propaganda v reportážích prohlubovala. V den definitivního převzetí moci Komunistickou stranou Československa otiskla Mladá fronta druhou telefonickou reportáž Antonína Vodičky nesoucí titulky *Hráči LTC se pohybují volně a tloustnou. Čtenáři se dočetli: „...obsah snídaně: neomezeně máslo, sýr, chléb, salám, káva nebo čaj a buchty. V úterý například snídali hráči: máslo, vepřový salám, kotlet s rýží, kávu a buchty. ... Výprava sama si navrhuje program. Kdo si chce však někam vyjít sám, může jít kam se mu zlíbí. ...*

¹²⁵ Redakční zkratka autora – jb. Sportovci sovětského svazu se těší na Českoslováky. Rudé právo. Praha: Komunistická strana Československa, 1948. roč. 28, č. 12. 2. 1948, s. 6.

¹²⁶ Redakční zkratka autora – sgm. LTC odletěl do SSSR. Severočeská Mladá fronta. Děčín: Mladá fronta, 1948. roč 4, č. 21. 2. 1948, s. 8.

¹²⁷ HLADKÝ, Miroslav. Bez titulku. Mladá fronta. Praha: Mladá fronta, 1948. roč 4, č. 22. 2. 1948, s. 8

¹²⁸ VODIČKA, Antonín. Překvapení – Rusové i v hokeji brzo světovou třídou. Mladá fronta. Praha: Mladá fronta, 1948. roč 4, č. 23. 2. 1948.

V sovětských obchodech je všeho dost a volně. ¹²⁹ Za pozornost stojí především jídelníček, který ostře kontrastoval s československou realitou. V Československu platil až do roku 1953 přidělový systém, který dospělým pracujícím zaručoval: 1 400 gramů cukru, 1 400 gramů masa, 280 gramů slaniny, 560 gramů umělých tuků, 2,9 litru mléka a 4 vejce na celý měsíc. ¹³⁰

Českoslovenští reprezentanti v Sovětském svazu se hráli několik poměrně vyrovnaných zápasů. Již první tréninkové utkání naznačilo, že sovětské hokejisty nebyli pražskému LTC pouhým komparzem. Tým Moskvy podlehl Pražanům 7:11 a české deníky nešetřily chválou. „*V celku lze říci, že z celého zápasu nebylo zřejmo, že by šlo o utkání učitele s žákem. Bojovali dva rovnocenní soupeři, z nichž jeden byl zkušenější,*“ ¹³¹ psalo Rudé právo. „*Rusové i v hokeji brzo světovou třídou,*“ ¹³² hlásal titulek v Mladé frontě.

Vyvrcholením zájezdu byly tři zápasy sehrané s výběrem Moskvy. První utkání překvapivě zvládli lépe sovětské hokejisty, kteří zvítězili 6:3. Titulek zprávy Antonína Vodičky v Mladé frontě působil neurovnaně. Byť LTC prohrálo, nadpis vytvářel dojem spokojenosti: *Sensace: Moskva – LTC 6:3. Tři dny se učili a pak – porazili nejlepší mužstvo Evropy,* ¹³³ uvedl svou telefonickou zprávu Vodička. „*Bez mučení se přiznám: v tomto zápasu byl soupeř lepší,*“ ¹³⁴ pokračoval náčelník LTC ve zprávě. Ve zbylých dvou zápasech LTC jednou vyhrálo a jednou remizovalo. Po posledním zápase hodnotil Vodička sovětský výběr následovně: „*Rusové dělají zřejmé pokroky v taktice a obsazování hráčů. Uvažovali jsme, kam bychom je výkoností zařadili. Nakonec jsme se shodli na tom, že jsou lepší než Švýcaři.*“ ¹³⁵

V listopadu 1948 odletělo reprezentační mužstvo na tradiční přípravu do Francie a Anglie, kde se utkalo s týmy, ve kterých působili kanadští profesionálové.

¹²⁹ VODIČKA, Antonín. Hráči LTC se pohybují volně a tloustnou. Mladá fronta. Praha: Mladá fronta, 1948. roč 4, č. 25. 2. 1948.

¹³⁰ Přídělový systém. Totalita.cz. Dostupné online z: http://www.totalita.cz/vysvetlivky/syst_pridel.php

¹³¹ Nesign. Treningový zápas LTC Praha – team Moskvy. Rudé právo. Praha: Komunistická strana Československa, 1948. roč. 28, č. 24. 2. 1948, s. 6.

¹³² VODIČKA, Antonín. Překvapení – Rusové i v hokeji brzo světovou třídou. Mladá fronta. Praha: Mladá fronta, 1948. roč 4, č. 23. 2. 1948.

¹³³ VODIČKA, Antonín. Sensace: Moskva – LTC 6:3. Tři dny se učili a pak – porazili nejlepší mužstvo Evropy. Mladá fronta. Praha: Mladá fronta, 1948. roč 4, č. 27. 2. 1948.

¹³⁴ Tamtéž

¹³⁵ VODIČKA, Antonín. Ministr Romanov prohlásil: Modrý je jako žula! Severočeská Mladá fronta. Děčín: Mladá fronta, 1948. roč 4, č. 5. 3. 1948, s. 6.

„Pamatuju si to jako dnes, i když je to vzpomínka stará 20 let. Šestáho listopadu jsme hráli v Paříži, také s profesionály. Vyhráli jsme nad Racingem Club Paris 4:3 a druhý den jsme pokračovali do Londýna. Šest našich kamarádů – Troják, Šťovík, Pokorný, Stibor, Jarkovský a Švarc – ještě nemělo anglická víza a tak, zatím co my letěli do Anglie, oni museli ještě den počkat. Ale přes La Manche se už nikdy nedostali... Letadlo zmizelo, pátrání po něm bylo bezvýsledné. Tak zahynulo šest našich nejlepších kamarádů,“¹³⁶ vzpomínal na tragédii v lednu roku 1968 útočník Václav Roziňák.

Letadlo vzlétalo za nepříznivého počasí v 16:28, poslední spojení s pilotem proběhlo mezi Paříží a lamanšským průlivem v 17:39,¹³⁷ od té doby je další osud letu nejasný. Dodnes se předpokládá, že šest českých reprezentantů zahynulo ve vodách kanálu oddělujícího Anglii a Francii. Přesné místo zřícení stroje není známé. *„Byli jsme zrceni ztrátou životů skvělých kamarádů. Měli přiletět do Londýna rovnou k zápasu s Wembley Lions. Čekali jsme na ně, ale nedočkali se. Nikdy... Horší to však bylo doma. Poměry se po únoru 1948 rychle měnily, a na sportovce, ať už to byli fotbalisté, nebo hokejisté či tenisté, se mnozí koukali jako na produkt buržoazních poměrů. Šokem pro mne bylo, když se objevily hlasy, že naši kamarádi emigrovali a že si pro to zvolili takovouto cestu. A ti, kdo to říkali, to mysleli smrtelně vážně,“¹³⁸ pokračoval v nepříjemném vzpomínání Roziňák.*

Na Vánoce 1948 odjeli hráči LTC již tradičně do švýcarského Davosu na Spenglerův pohár, který potřetí v řadě ovládli. Na silvestra roku 1948 se mezi gratulanty v hotelu Victoria v Davosu objevili i emigranti z Československa – Bývalý předseda LTC Jaromír Citta, hokejová hvězda meziválečných let Josef Maleček, bývalý vicepresident LTC Stříbrný a exreprezentant Kučera.¹³⁹ Na první setkání s respektovanými funkcionáři vzpomínal Augustin Bubník. *„Ten večer jsem já osobně slovo emigrace neslyšel, ovšem oni ani s mladými nemluvili. Až druhý den nám Olda Zábrodský oznámil, že se chtějí sejit i s námi. Ke všem*

¹³⁶ ŠKUTINA, Vladimír a Robert BAKALÁŘ. Ztracená léta: příběh hokejového zločinu. Pardubice: Helios, 1990. ISBN 80-85211-00-9. s. 44.

¹³⁷ Nesign. Pohřešují se... Svobodné slovo. Praha: Československá strana socialistická, 1948. roč. 4, č. 261, s. 4.

¹³⁸ ŠKUTINA, Vladimír a Robert BAKALÁŘ. Ztracená léta: příběh hokejového zločinu. Pardubice: Helios, 1990. ISBN 80-85211-00-9. s. 44-45.

¹³⁹ MACKŮ, Jiří. Zapřené generace. Vyškrtnuti z historie, vymazáni z paměti. Praha: Jindřich Procházka – TYPO JP, 2004, s. 186.

*promluvil obdivovaný Maleček. Hovořilo se o Czechoslovakia teamu o hromadě peněz, která nás čeká. Každého se ptal, jaké by chtěl zaměstnání. ... Když jsme se rozloučili, zůstali u Citty jenom bratři Zábrodští, Modrý a Sláma. Cestou do hotelu jsme plni rozpaků vzájemně sondovali své názory a představy.*¹⁴⁰

Nejzkušenější člen týmu brankář Bohumil Modrý po dlouhém dohadování navrhl možnost tajného hlasování, při kterém hráči odpovídali na jednoznačnou otázku: Jsem pro emigraci?

Přesné výsledky hlasování nejsou známy, ale podle výpovědi Bohumila Modrého na StB z jara 1950 hráči hlasovali následovně: Pro: Modrý, Oldřich Zábrodský, Sláma, Konopásek, Trousílek, Roziňák a Němec, proti Vladimír Zábrodský, Bubník, Bouzek, Hajný, Kobranov, Charouz.¹⁴¹ Po přečtení hlasování oznámil Bohumil Modrý, že v tomto případě se tým vrátí do Prahy. Rozhodnutí nejzkušenějšího hráče však dva hráči nerespektovali.

*„Je pravda, že jsme se na Silvestra všichni sešli a odhlasovali, že se vracíme do Prahy. Ale na Nový rok ráno za mnou přišel Sláma s tím, že uteče. No a já na něj pak zavolal, ať počká, že půjdu s ním,*¹⁴² *popsal své rozhodnutí o emigraci Oldřich Zábrodský. Hned 2. ledna dopoledne odehrál ještě kompletní tým LTC zápas s SC Curych, již po obědě však postrádal dva hráče. „V klidu dojedl (Oldřich Zábrodský) polévku, pak se ale náhle zvedl a povídá: „Hele, já jdu teď do hajzlu!“ První chvíli jsem tomu rozuměl jako že musí na záchod, jenže už se neobjevil. Za chvíli takhle zmizel i Sláma,*¹⁴³ *vzpomíná na útěk dvou spoluhráčů Oldřich Němec.*

Po návratu do Prahy se oslabený tým nadále připravoval na Mistrovství světa ve Stockholmu. Z nejvyšších míst nepřišla žádná omezení, nikdo nic nevyšetřoval. Za tým se dokonce zaručil premiér Antonín Zápotocký. *„Jsem přesvědčen, že se emigranti opět pokusí dělat nátlak, ale za hranice vám pustíme, riziko беру na*

¹⁴⁰ MACKŮ, Jiří. Zapřené generace. Vyškrtnuti z historie, vymazání z paměti. Praha: Jindřich Procházka – TYPO JP, 2004, s. 186-187.

¹⁴¹ MACKŮ, Jiří. Zapřené generace. Vyškrtnuti z historie, vymazání z paměti. Praha: Jindřich Procházka – TYPO JP, 2004, s. 188.

¹⁴² JÁCHIM, Václav. Utekl před komunisty, ale domov měl jen jeden. Zemřel Oldřich Zábrodský. Hokej.cz [online]. Praha, 2015 [cit. 2020-04-17]. Dostupné z: <https://www.hokej.cz/utekl-pred-komunisty-ale-domov-mel-jen-jeden-zemrel-oldrich-zabrodsky/5010486>

¹⁴³ MACKŮ, Jiří. Zapřené generace. Vyškrtnuti z historie, vymazání z paměti. Praha: Jindřich Procházka – TYPO JP, 2004, s. 189.

sebe.¹⁴⁴ Ve Stockholmu nakonec jeden reprezentant zůstal, byl jím Zdeněk Marek. Komunisté po návratu reprezentantů využili všeobecné euforie a čerstvého emigranta Marka odstranili ze všech oficiálních dokumentů a fotografií.¹⁴⁵

Na premiéra Zápotockého, který se zaručil za odjezd hokejistů do Švédska v dobrém vzpomínal i Augustin Bubník. „*My jsme nakonec byli přijatý předsedou vlády Antonínem Zápotockým, který si nás strašně cenil, protože jsme byli uvědomění, že jsme se vrátili a bral nás jako svůj výkvět... Byli jsme jako jeho děti.*“¹⁴⁶

Zápotocký se s hokejisty sešel ještě několikrát, přivítal je i těsně před odjezdem do Švédska. „*Byla by to radost pro nás všechny. Přeji výpravě potřebné štěstí, jsem přesvědčen, že o umění a dobrou vůli se postarají hráči sami. Bude to pro vás i pro nás dobře, prospějete-li republice. Zasluby těch, kteří se na sportovním poli zaslouží o republiku budou uznány a jejich budoucnost bude zabezpečena.*“¹⁴⁷

Za zmínku stojí především poslední věta, která v kontextu dalšího dění působí až tragikomicky.

3.4 Mistrovství světa 1949 Stockholm

Hokejisté si před odjezdem do Stockholmu věřili. „*Očekávání před šampionátem jsme měli vysoká. I když šest spoluhráčů zahynulo v letadle a další emigrovali, měli jsme ve 49. roce paradoxně snad ještě lepší manšaft než na minulém šampionátu v Praze,*“¹⁴⁸ popsal předturnajovou náladu v týmu Stanislav Konopásek. Ovšem hned v prvním utkání turnaje podlehlí naši reprezentanti Švédům 2:4 a vysoká očekávání týmu i veřejnosti dostala vážnou trhlinu. „*Švédové prostě vědí co na nás platí. Ačkoliv měli možnost přeložit utkání s námi na olympijský stadion, zvolili raději přírodní kluziště, neboť jejich hráči se mnohem lépe přizpůsobují nepříznivým okolnostem, jako je ku příkladu špatný*

¹⁴⁴ MACKŮ, Jiří. Zapřené generace. Vyškrtnuti z historie, vymazání z paměti. Praha: Jindřich Procházka – TYPO JP, 2004, s. 192.

¹⁴⁵ MACKŮ, Jiří. Zapřené generace. Vyškrtnuti z historie, vymazání z paměti. Praha: Jindřich Procházka – TYPO JP, 2004, s. 92.

¹⁴⁶ Audio rozhovor s Augustinem Bubníkem pořízený 10. 7. 2014 v rámci projektu Sportovní příběhy 20. století. Online dostupné na: <https://www.pametnaroda.cz/cs/bubnik-augustin-1928>.

¹⁴⁷ Redakční zkratka autora – t. Čs. Hokejisté u předsedy vlády. Svobodné slovo. Praha: Československá strana socialistická, 1949. roč. 5, č. 8. 2. 1949, s. 6.

¹⁴⁸ LUKŠŮ, David, Aleš PALÁN a Stanislav KONOPÁSEK. Stanislav Konopásek: hráč, který přežil. Praha: Česká televize, 2007. Edice České televize. ISBN 978-80-85005-82-0. s. 138.

led, než naši. A v nedělním utkání skutečně špatný led byl,“¹⁴⁹ psalo Rudé právo. Do finálové skupiny postoupili Čechoslováci díky vysoké výhře nad Finskem z druhého místa a hned v prvním utkání se střetli s reprezentací Kanady. Zápas skončil těsnou výhrou Československa 3:2, která byla vůbec první ve čtyřicetileté historii národního týmu. „*Našemu národnímu mužstvu patří dík celé vlasti. Bojovalo slušně a statečně, překonalo krizi, nedalo se vyprovokovat a přes všechna protivensství dovedlo zvítězit.*“¹⁵⁰ Adorovalo Svobodné slovo reprezentanty po historicky prvním vítězství nad Kanadou. „*Zvítězili jsme. Po hře, která byla přímo nabitá vzrušujícími okamžiky a při níž kanadští hráči ztratili nervy. Tím větší obdiv a uznání zasluhují bez jediné výjimky všichni naši representanti, kteří vydali ze sebe opravdu vše a dosáhli po nádherném výkonu úspěchu, jenž je pro naši sjednocenou tělovýchovu skutečným triumfem,*“¹⁵¹ vyzdvihlo Rudé právo výkon hokejistů v kontextu nově vzniklé struktury české tělovýchovy. Mladá fronta po utkání referovala o kanadské nespokojenosti s výkonem sudích: „*Kanad'ané byli ohromně rozhořčeni. Jejich manager Silverman prohlásil: „Neporazilo nás Československo, porazili nás rozhodčí.*“¹⁵² Tématu se deník ČSM věnoval i v následujícím čísle, ve kterém přinesl ohlasy ze švédských novin. „*Tón všech kritik odsuzuje nesportovní vystoupení reprezentantů javorového listu, a někdy si ani formu nevybírání. Naproti tomu je všemi pisateli vděčně oceněno, že naši hráči se dokázali i za nejtrapnějších scén ovládat,*“¹⁵³ shrnoval redaktor v perexu.

V dalších dvou utkáních porazili naši hokejisté Rakousko 7:1, Švýcarsko 8:1 a k zisku druhého světového titulu jim stačilo zdolat v dalším zápase Ameriku. „*Američani nás stejně jako tenkrát (v Praze 47) Švédové vrátili na zem. Perfektně nás ubránili a byla z toho senzace na náš účet: 0:2,*“¹⁵⁴ vzpomínal Stanislav Konopásek. Trenér československého týmu Antonín Vodička hledal chybu u

¹⁴⁹ Nesign. Československo postupuje do finálové skupiny. Rudé právo. Praha: Komunistická strana Československa, 1949. roč. 29, č. 15. 2. 1949, s. 4.

¹⁵⁰ Redakční zkratka autora – bs. Sokolský triumf čs. hockeyistů. Svobodné slovo. Praha: Československá strana socialistická, 1949. roč. 5, č. 16. 2. 1949, s. 4.

¹⁵¹ Nesign. ČSR po skvělém výkonu poráží Kanadu. Rudé právo. Praha: Komunistická strana Československa, 1949. roč. 29, č. 16. 2. 1948, s. 4.

¹⁵² Nesign. Po zápase s Kanadou. Mladá fronta. Praha: Mladá fronta, 1949. roč 5, č. 16. 2. 1949

¹⁵³ Nesign. Zápas ČSR – Kanada očima Švédů. Mladá fronta. Praha: Mladá fronta, 1949. roč 5, č. 16. 2. 1949.

¹⁵⁴ LUKŠŮ, David, Aleš PALÁN a Stanislav KONOPÁSEK. Stanislav Konopásek: hráč, který přežil. Praha: Česká televize, 2007. Edice České televize. ISBN 978-80-85005-82-0. s. 139-140.

kanadského rozhodčího. Zpravodajovi ČTK po utkání řekl: „*Naše mužstvo nezahrálo tak, jak jsme čekali, protože dvě neuznané branky v první třetině ubraly našim na bojovnosti a sebevědomí. Kanadský rozhodčí Moore trpěl Američanům všechno, naše nenechal prostě rozjet ... Také záludný způsob, jakým jednotlivci napadali naše hráče za zády rozhodčích působil nepříznivě na čs. mužstvo.*“¹⁵⁵

O zlatu tak rozhodoval poslední zápas národního týmu. Čechoslováci nastoupili v neděli 20. února proti domácím Švédům. „*Tu neděli hráli jsme snad nejlepší hokej za celou naši kariéru. Švédové byli skvělí, ale my jsme je porazili 3:0. Byl to parádní výsledek, a já jsem navíc dal poslední gól,*“¹⁵⁶ řekl autorské dvojici Lukšů, Palán nejlepší československý střelec na turnaji Stanislav Konopásek. Českoslovenští hokejisté díky přesvědčivé výhře získali druhý titul mistrů světa v historii.

Komunistická média kromě vítězů oslavovala také nově vzniklou sjednocenou tělovýchovu. „*Po všech stránkách vynikající výkon československého národního mužstva v rozhodujícím nedělním utkání s favorizovanými Švédy, to přesvědčující vítězství 3:0, zvláště po sobotním zakolísání s Američany, potvrdilo znovu celému světu znamenitou úroveň nejen našeho hockeye, ale i morální zdatnost československé sjednocené tělovýchovy a jejich reprezentantů,*“¹⁵⁷ psal dva dny po vítězství deník Práce. *Naši reprezentanti vykonali ve Stockholmu velký kus práce pro lidově demokratické Československo a pro naši sjednocenou tělovýchovu. Ztratí-li někdo během jedné sezóny dobrou polovinu svých nejlepších hráčů a pak přes to vše získá titul mistra světa, je to především velké morální vítězství,*“¹⁵⁸ odkazovalo na prospěšnost nového sportovního uspořádání v zemi také Rudé právo.

Deník Práce v pokračování výše citovaného článku připomněl také události, které šampionátu předcházely, listopadovou leteckou katastrofou i lednovou emigraci dvou hráčů LTC. *Listopadová tragédie, která náš sport připravila o 6 vynikajících*

¹⁵⁵ ČTK. Antonín Vodička o porážce od USA. Svobodné slovo. Praha: Československá strana socialistická, 1949. roč. 5, č. 20. 2. 1949, s. 12.

¹⁵⁶ LUKŠŮ, David, Aleš PALÁN a Stanislav KONOPÁSEK. Stanislav Konopásek: hráč, který přežil. Praha: Česká televize, 2007. Edice České televize. ISBN 978-80-85005-82-0. s. 141.

¹⁵⁷ Redakční zkratka autora – gv. Čechoslováci vyhráli mistrovství světa. Práce. Praha: Deník Práce, 1949. roč. 5, č. 44, s. 6.

¹⁵⁸ Nesign. Čechoslováci nejlepšími hokejisty světa. Rudé právo. Praha: Komunistická strana Československa, 1949. roč. 29, č. 44, s. 4.

representantů, soustředěný nápor nám nepřátelských kruhů při vánočním zájezdu našeho mužstva do Švýcarska a zařazení řady v cizině vcelku neznámých hráčů nijak neukazovaly, že Čechoslováci udrží své špičkové postavení z obou mistrovských soutěží světa v poválečných letech.“¹⁵⁹ K zisku druhého titulu mistrů světa se ve sloupku pro Mladou frontu vyjádřil také brankář Bohumil Modrý. „Náš úspěch není jen úspěchem několikačlenné výpravy, ale je úspěchem celé naší sjednocené tělovýchovy. Škoda, že zahraniční čs. hymny považovali snad pořadatelé za zbytečnou maličkost. Pro nás by byly znamenaly tóny nejkrásnější okamžiky soutěže a současně i zdůraznění zástupcům všech ostatních zemí, že mistry světa jsou Čechoslováci.“¹⁶⁰ Na konec textu přidala redakce Mladé fronty následující poznámku: „Cítíte tu hlubokou změnu v morálce našeho sportu?“¹⁶¹

Tisk se kromě adorace sjednocené tělovýchovy zaměřil na propagandu vedenou proti státům Západního bloku. Ještě před startem mistrovství komentoval reportér Mladé fronty hospodářské poměry ve Švédsku následovně: „Západní tisk a rozhlas se rád zabývá naší zásobovací situací a poukazuje s oblibou na ‚země hojnosti‘ mezi které řadí si Švédsko. Skutečnost je jiná. Při vyřizování běžných formalit byla naše výprava ve Stockholmu vybavena i – potravinovými listky. Na volném trhu nelze nic koupit. Obhospodařované zásobování je tedy pevným zákonem i pro Švédsko a snad zákonem ještě přísnějším než ve státech, o kterých to tvrdí neinformovaná propaganda.“¹⁶² Připomínám, že stejný deník o rok dříve referoval o pohostinnosti Sovětského svazu v úplně jiných konturách.¹⁶³ Došlo také na finanční srovnání Švédska s Československem. „Nové elektrické hodiny na čistý čas a elektrické počítadlo patří mezi nejnákladnější položky 70.000 vydaných švédských korun (1 milion Kč). Přesto se již nedostalo na zmodernizování šaten, které jsou v ubohém stavu, jak přiznal řed. Stadionu Tage Erikson. V tom je velký rozdíl nazírání na sport např. ve Švédsku a u nás. U nás by se vydalo tolik peněz, kolik by na vše bylo zapotřebí.“¹⁶⁴ Redakce Rudého práva

¹⁵⁹ Redakční zkratka autora – gv. Čechoslováci vyhráli mistrovství světa. Práce. Praha: Deník Práce, 1949. roč. 5, č. 44, s. 6.

¹⁶⁰ Ing. MODRÝ, Bohumil. Proč jsme vyhráli? Mladá fronta. Praha: Mladá fronta, 1949. roč. 5, č. 22. 2. 1949.

¹⁶¹ tamtéž

¹⁶² Redakční zkratka autora – wab. Švédský tip pro finále: Švédsko – USA. Severočeská Mladá fronta. Děčín: Mladá fronta, 1949. roč. 5, č. 11. 2. 1949, s. 6.

¹⁶³ Viz str. 30-31

¹⁶⁴ ULLMAN, Klas. Poznámky ze Stockholmu. Mladá fronta. Praha: Mladá fronta, 1949. roč. 5, č. 12. 2. 1949.

se před šampionátem věnovala chybám v organizaci. „*Při olympijských hrách v Londýně nám Angličané ukázali, jak je možné pořádat podnik bez jakékoliv organizační přípravy, pouze s halasnou reklamou. Že je tento zjev v kapitalistických zemích pravidelný, dokazují nyní Švédové, při pořádání hokejového mistrovství světa.*“¹⁶⁵ V poznámkách ze Stockholmu redaktoři Mladé fronty pejorativně komentovali také finanční bilanci švédského turnaje: „*Větší radost než z vítězství nad Československem měli pořadatelé z pokladny. Už je jisté, že se nejen neprodělá, ale že mistrovství skončí tučným ziskem.*“¹⁶⁶

V den zahájení turnaje akcentovala Mladá fronta spojení sjednocené tělovýchovy a pracujícího lidu. „*Po osm dní budou sledovat boj našeho národního mužstva se vzrušenou účastí miliony lidí našich národů. V nové době, kdy tělesná výchova zaujímá důležité, svému významu odpovídající místo ve vývoji národního celku je tento zájem pochopitelný. Náš pracující lid, který dosáhl moci v republice, pokládá hokejové národní mužstvo za své representanty. ... Tak tomu dříve nebývalo.*“¹⁶⁷ Potvrzení pevného spojení reprezentantů a dělnického lidu dokazuje také sloupek redaktora Smutného ve sportovní rubrice Mladé fronty po historické výhře národního týmu nad Kanadou. „*Čs. hokejisté dobyli perného vítězství v cizině. Doma z radosti nad jejich výkonem sfárala parta horníků a vytěžila rekord v historii dolů. Jeden úspěch podnítil druhý. Z jednoho nadšení se zrodilo druhé nadšení,*“¹⁶⁸ psal Smutný. V reakci na mistrovský titul oslavovalo sjednocenou tělovýchovu také Rudé právo: „*Ukázalo se, že nám v ozdravených sportovních poměrech pod dohledem zkušených borců rychle vyrůstají nové kádry mladých, obětavých sportovců.*“¹⁶⁹

Po návratu vítězného týmu zpět do Československa otiskla Mladá fronta část projevu ministra spravedlnosti Alexeje Čepičky, který v propagandistickém duchu blížícího se prvního výročí únorového puče zdůrazňoval podíl komunistického režimu a sjednoceného Sokola na úspěších československých

¹⁶⁵ Nesign. Přípravy na hokejové mistrovství světa. Rudé právo. Praha: Komunistická strana Československa, 1949. roč. 29, č. 11. 2. 1949, s. 4.

¹⁶⁶ Nesign. Poznámky ze Stockholmu. Vydělá se. Mladá fronta. Praha: Mladá fronta, 1949. roč 5, č. 15. 2. 1949.

¹⁶⁷ Nesign. Zdar našim ve Stockholmu. Mladá fronta. Praha: Mladá fronta, 1949. roč 5, č. 15. 2. 1949, s. 1.

¹⁶⁸ SMUTNÝ, S. Bez titulků. Mladá fronta. Praha: Mladá fronta, 1949. roč 5, č. 18. 2. 1949, s. 1.

¹⁶⁹ Nesign. Ohlas dne. Mistři světa. Rudé právo. Praha: Komunistická strana Československa, 1949. roč. 29, č. 22. 2. 1949, s. 2.

sportovců. „*Pouňorová očista se soustředila na odstranění nejnebezpečnějších reakčních sil a splnila svůj úkol: dát klid budování a zabezpečit růst socialismu. Otázka očisty hrála důležitou úlohu i v ostatních složkách národní fronty. Zde se souboj pokrokových sil se zpátečnictvím projevoval zvláště v sokole. Stalo se tak o něco později, ale o to je případ očisty Sokola poučnější. ... Bratři a sestry velké sokolské rodiny pochopili, že ani zde není očista namířena proti Sokolu, nýbrž proti těm jednotlivcům, kteří chtěli zatáhnout Sokol do protistátních vod. ... A dostavily se první velké úspěchy československé sjednocené tělovýchovy v Sokole. A. Vrzáňová na mistrovství světa v Paříži v nejlepší mezinárodní konkurenci dobyla titulu mistrině světa s československé národní hokejové mužstvo na championátu ve Stockholmu získalo rovněž titul mistra světa před Kanadou.*“¹⁷⁰

První výročí únorového převratu bylo zmiňováno i v dalších oslavně-propagandistických textech otištěných v českých denících. Pro ilustraci jsem vybral fragment zprávy Rudého práva. „*Naši reprezentanti bojovali od první do poslední minuty o to, aby ukázali Československo a jeho lid, který ve Stockholmu reprezentovali, v pravé podobě. Po celou dobu mistrovství jim vědomí odpovědnosti vůči svému národu dodávalo sílu k dalším bojům a pevnou vůli dosáhnout rozhodného vítězství. To jsou nové vlastnosti, které dala svým reprezentantům lidově demokratická republika, to jsou změny, které v jejich srdcích a duších zanechal slavný vítězný únor 1948.*“¹⁷¹

Reprezentantům se v Československu dostalo velkolepého přivítání. Lokomotivu, kterou zdobil nápis *Sjednocením tělovýchovy k nejvyšším metám*¹⁷² vítaly podél trati davy lidí. Vrcholem byl příjezd na pražské hlavní nádraží, kde hokejisty uvítal svým projevem také ministr informací Václav Kopecký „*Získali jste si nejvyšší čestnou vlasteneckou zásluhu svým velkolepým vítězstvím. I podle slov pana presidenta republiky přispěli jste k proslavení naší lidově demokratické Československé republiky. A navzdory těm, kdož nám nepřejí, jste ukázali, že naše*

¹⁷⁰ ČEPIČKA, Alexej. Pouňorová očista. Mladá fronta. Praha: Mladá fronta, 1949. roč 5, č. 23. 2. 1949.

¹⁷¹ Nesign. Československý lid vítá mistry světa. Rudé právo. Praha: Komunistická strana Československa, 1949. roč. 29, č. 23. 2. 1949, s. 4

¹⁷² Nesign. Československý lid vítá mistry světa. Rudé právo. Praha: Komunistická strana Československa, 1949. roč. 29, č. 23. 2. 1949, s. 4.

země kráčející k socialismu má sílu vítěziti na všech polích, i na poli sportu, ¹⁷³
řekl ministr.

Zdálo se, že věhlas, který hokejisté díky stockholmskému triumfu získali, bude trvat věčně. Sláva je však pomíjivá věc. Hokejoví mistři světa z roku 1949 si jí po návratu ze Stockholmu náležitě užili, ale již za rok bylo vše jinak.

¹⁷³ Nesign. Proslavili jste naši republiku. Rudé právo. Praha: Komunistická strana Československa, 1949. roč. 29, č. 23. 2. 1949, s. 4.

4 Proces s hokejovými reprezentanty a jeho odraz v tisku

Vykonstruovaný proces s československými hokejovými reprezentanty, kteří byli zatčeni těsně před světovým šampionátem v Londýně 1950, rozprášíl první československou zlatou hokejovou generaci. Český hokej se z tvrdého střetu s politickým establishmentem sbíral dlouhých dvacet let.

4.1 Vazba místo odletu

V sobotu 11. března 1950 dopoledne, mužstvo autobusem Československých aerolinií odjelo na ruzyňské letiště, z kterého mělo před polednem odletět do Londýna.¹⁷⁴ Reprezentanti prošli pasovou kontrolou a zdálo se, že cestě za obhajobou titulu mistrů světa nic nebrání. Kolem poledne však přišel příkaz shora. Kvůli neuděleným vizům pro rozhlasové reportéry Josefa Laufera a Otakara Procházku byl odlet odložen. *„Letadlo stálo na rozjezdové ploše asi čtvrt hodiny, když se s doprovodem objevil náměstek SVTVS¹⁷⁵ Pokorný a odvedl vedoucího výpravy Matějku k vyjednávání. Potom bylo oznámeno, že odlet je zrušen a hráči k němu budou vyzváni později. Až po poledni jsme se dozvěděli, že neudělená víza rozhlasovým reportérům vážně komplikují situaci. ... Bylo rozhodnuto, že mimopražští se vrátí na ubytovnu do Tyršova domu a Pražané mohou odejít domů. Příklad sraz v pondělí v deset,¹⁷⁶ vzpomínal na komplikace Augustin Bubník.*

„Ještě do toho na poslední chvíli chtěli namočit nás. Zkoušeli to podpisovou akcí, v níž jsme se měli kolektivně oficiálně zříct účasti v Londýně. K vedoucímu Matějkovi se však papír vrátil čistý, nebyl na něm jediný podpis. Když nás ale vyzvali veřejně hlasovat, nikdo neměl odvahu být proti,¹⁷⁷ dodal Bubník.

O neudělení viz a problémech s tím spjatých referovala většina celostátních deníků v čele s Rudým právem. *„Na všech dosavadních výpravách doprovázeli*

¹⁷⁴ Čas odletu je podle zdrojů nejasný. Jako nejpravděpodobnější se podle knihy Obětovaní šampióni. Mistr světa určen k likvidaci od Jiřího Macků jeví čas odletu v rozmezí od 10,45 – 11,30 hod. V knize Ztracená léta. Příběh hokejového zločinu od Roberta Bakaláře a Vladimíra Škutiny byla hodina odletu stanovena na 16,00 hodin a dle knihy Stanislav Konopásek, Hráč, který přežil, od Davida Lukšů a Aleše Palána se čas odletu dokonce přesunul zcela na druhý den (neděle). To je však z důvodu nenavazování dalších událostí velice nepravděpodobné.

¹⁷⁵ Státní výbor pro tělesnou výchovu a sport

¹⁷⁶ MACKŮ, Jiří. Zapřené generace. Vyškrtnuti z historie, vymazání z paměti. Praha: Jindřich Procházka – TYPO JP, 2004, s. 212

¹⁷⁷ MACKŮ, Jiří. Na oltáři komunismu. Praha: Jindřich Procházka – TYPO JP, 2005, s. 114.

*hlasatelé naše mužstvo a československá veřejnost by nepochopila, proč v tomto případě by měla být odkázána na zpravodajství zaměřené, jak známo, nepřátelsky vůči lidově demokratickému Československu.*¹⁷⁸ V agenturním článku je odsouzeno jednání anglického velvyslanectví, žádnou zmínku o zrušeném odletu reprezentačního mužstva do Londýna však neobsahuje, což naznačuje, že o osudu reprezentantů věděli pouze nejvyšší státní činitelé.

Následující den, tedy v neděli, většina hráčů nadále doufala v odlet do Británie. Jejich víra byla podpořena i dalšími články publikovanými v periodících, např. v Lidových novinách psal Věroslav Pek o těžkém a odpovědném úkolu našich reprezentantů, kteří v Londýně mají obhájit titul světových šampionů.¹⁷⁹

V pondělí 13. 3. se reprezentanti sešli v Tyršově domě s vedením ČOS a s nadějí čekali na odložený let. Telefonát Josefa Laufera ovšem jejich očekávání prakticky ukončil. Rozhlasový reportér do telefonu řekl, že si na anglickém konzulátě vystavená víza nevyzvedne, protože bylo rozhodnuto o tom, že se do Londýna neletí.¹⁸⁰

Na oficiální rozhodnutí komise čekali hráči ve Staré zbrojnici Tyršova domu několik hodin. Verdikt přišlo reprezentantům oznámit několik funkcionářů pravděpodobně kolem první hodiny po poledni. S jistotou mezi nimi byl vedoucí výpravy a předseda ČOS Josef Matějka a bývalý starosta Sokola Josef Truhlář, který hráčům sdělil závěrečný verdikt. „...*Truhlář nám rozechvělým hlasem řekl, že se nikam neletí, abychom se tedy rozešli a nedělali žádné hlouposti,*“¹⁸¹ vzpomíná na vyhrocenou situaci Václav Roziňák.

Na ministerstvu informací údajně kolovaly informace o plánované emigraci hokejistů. „*Kopecký měl dostat – nevím kdy a ani od koho – informaci o tom, že hokejisté snad mají v plánu uprchnout,*“¹⁸² tvrdil v roce 1968 bývalý pracovník ministerstva informací a osvěty Vilém Benda. Domněnky potvrzují také vzpomínky reportéra Procházky. „*Hokejisté mohli odletět v sobotu a my mohli za*

¹⁷⁸ ČTK. Čs. hokejisté dosud do Londýna neodletěli. Rudé právo, 1950, roč. 30, č. 61, s. 8.

¹⁷⁹ PEK, Věroslav. Jak vznikl lední hokej. Lidové noviny, 1950, roč. 58, č. 61, s. 7.

¹⁸⁰ MACKŮ, Jiří. Na oltáři komunismu. Praha: Jindřich Procházka – TYPO JP, 2005, s. 117.

¹⁸¹ MACKŮ, Jiří. Na oltáři komunismu. Praha: Jindřich Procházka – TYPO JP, 2005, s. 118.

¹⁸² ŠKUTINA, Vladimír a Robert BAKALÁŘ. Ztracená léta: příběh hokejového zločinu. Pardubice: Helios, 1990. ISBN 80-85211-00-9. s. 63.

nimi přiletět v pondělí. Takže důvody, proč hokejisté tehdy museli zůstat, byly zcela jasně jiného řádu,“¹⁸³ řekl Procházka.

Tyršův dům rozladění hráči opustili kolem třetí hodiny odpolední. Před odchodem ze Staré zbrojnice pozval Jiří Macelis své spoluhráče do restaurace U Herclíků (tzv. Zlaté hospůdky¹⁸⁴), kde chtěl zapít narození svého syna, jenž se mu narodil v době soustředění na Čeperce. Zlatá hospůdka se nacházela v Pštrossově ulici nedaleko Národního divadla a její provozní byl Mojmír Ujčík. Ujčíkův bratr Zdeněk hrál hokej za pražskou Spartu, Zlatá hospůdka proto byla oblíbeným podnikem hokejistů.

4.2 Zatčení

Zatímco v Londýně začínal světový šampionát úvodním duelem mezi domácím celkem a Francií, ve Zlaté hospůdce se postupem večera sešel skoro celý tým. Z počátku chyběli pouze novopečený otec Václav Roziňák, který jel zkontrolovat svého synka s manželkou, Vladimír Kobranov, jenž si jako voják základní vojenské služby jel domů pro uniformu a brankář Zlatko Červený. Roziňák s Červeným do hospůdky přijeli v průběhu večera, Kobranov se do Prahy vrátil pozdě a zatčení prozatím unikl. „Když jsem se Bubníkovým autem vracel z Černošic, bylo již u hospůdky rušno. Tak jsem jenom projel a pokračoval do Dejvic,“¹⁸⁵ vzpomínal Kobranov.

Moravská čtveřice Václav Bubník, Vlastimil Bubník, Vladimír Bouzek a Miloslav Blažek odjela přímo z Tyršova domu na nádraží a vrátila se domů.¹⁸⁶

Prameny se rozcházejí v referování o účasti kapitána týmu Vladimíra Zábrodského. Škutina s Bakalářem uvádí, že Zábrodský v hospůdce byl, vypil pivo a odešel.¹⁸⁷ Zatímco podle Jiřího Macků Zábrodský nedorazil vůbec.¹⁸⁸ Sám Vladimír Zábrodský v publikaci autorského dua Lukšů, Palán tvrdí, že ve Zlaté hospůdce

¹⁸³ MACKŮ, Jiří. Na oltáři komunismu. Praha: Jindřich Procházka – TYPO JP, 2005, s. 118.

¹⁸⁴ Restaurace byla přezdívána Zlatá z důvodu blízkosti Národního divadla – „Zlaté kapličky“

¹⁸⁵ MACKŮ, Jiří. Zapřené generace. Vyškrtnuti z historie, vymazáni z paměti. Praha: Jindřich Procházka – TYPO JP, 2004, s. 216.

¹⁸⁶ ŠKUTINA, Vladimír a Robert BAKALÁŘ. Ztracená léta: příběh hokejového zločinu. Pardubice: Helios, 1990. ISBN 80-85211-00-9. s. 65.

¹⁸⁷ tamtéž

¹⁸⁸ MACKŮ, Jiří. Zapřené generace. Vyškrtnuti z historie, vymazáni z paměti. Praha: Jindřich Procházka – TYPO JP, 2004, s. 213

nebyl.¹⁸⁹ O Zábrodského neúčasti hovoří také Stanislav Konopásek,¹⁹⁰ proto je pravděpodobné, že kapitán osudného večera opravdu nedorazil.

Hokejisté se dostávali do nálady a pro ostrá slova podle pozdějšího vzpomínání Mojžíra Ujčíka nešli daleko. Reprezentanti pokračovali v nadávkách, vykřikování protirežimních hesel a došlo i na písničku urážející ministra informací Václava Kopeckého. Podle Stanislava Konopáska mělo jít o hymnu pražské Slavie Červeno-bílý to se mi líbí, v jejíž původní verzi se zpívá: „*Nikdo není tak hezkej, jako Vlasta Kopeckej.*“ Hokejisté zaměnili křestní jméno populárního fotbalisty a začali zpívat: „*Nikdo není tak hezkej, jako Venca Kopeckej.*“¹⁹¹ V té době v restauraci již nejspíše byli dva příslušníci StB, kteří situaci bedlivě sledovali. Přivolat je podle zápisu z archivu měla herečka Anna Kalvodová.¹⁹²

Po 19. hodině atmosféra zhoustla. „*Hlasatel v rozhlasovém zpravodajství oznámil, že československá hokejová výprava neodcestovala na mistrovství světa do Anglie proto, že rozhlasoví reportéři nedostali víza...*“¹⁹³ vzpomínal v roce 1968 Ujčík.

Hokejisté nemínili zavádějící informace přejít a rozhodli se autorovi reportáže, redaktorovi Koukalovi, zavolat s výzvou, aby je odvolal. Telefonu se chopili Augustin Bubník s Václavem Roziňákem. Bubník měl redaktora Koukala vyzvat, ať si přijde vyslechnout pravdu do Zlaté hospůdky sám, bez „*fízlů*“.

Po rozhlasových zprávách hráči v povznesené náladě pokračovali ve vykřikování protistátních hesel a nadávek. Celá situace eskalovala kolem 21. hodiny, kdy příslušníci Státní bezpečnosti chtěli zajistit odcházejícího Václava Roziňáka, čímž vyvolali rvačku. „*Vykročil jsem ke dveřím, když se otevřely a do místnosti vstoupili nějací muži. Jeden z nich mně chytil ruku a kam prý jdu. Odpověděl jsem mu, že mu do toho nic není a vytrhl se mu,*“¹⁹⁴ vzpomínal Roziňák.

¹⁸⁹ LUKŠŮ, David a Aleš PALÁN. Vladimír Zábrodský: skutečný příběh hokejové legendy. Praha: Česká televize, 2010. Edice České televize. ISBN 978-80-7404-040-5. s. 209-210.

¹⁹⁰ LUKŠŮ, David, Aleš PALÁN a Stanislav KONOPÁSEK. Stanislav Konopásek: hráč, který přežil. Praha: Česká televize, 2007. Edice České televize. ISBN 978-80-85005-82-0. s. 150-151.

¹⁹¹ tamtéž

¹⁹² MACKŮ, Jiří. Zapřené generace. Vyškrtnutí z historie, vymazání z paměti. Praha: Jindřich Procházka – TYPO JP, 2004, s. 214

¹⁹³ ŠKUTINA, Vladimír a Robert BAKALÁŘ. Ztracená léta: příběh hokejového zločinu. Pardubice: Helios, 1990. ISBN 80-85211-00-9. s. 67.

¹⁹⁴ ŠKUTINA, Vladimír a Robert BAKALÁŘ. Ztracená léta: příběh hokejového zločinu. Pardubice: Helios, 1990. ISBN 80-85211-00-9. s. 67.

„Viděl jsem, jak nějaký chlap přiskočil k Roziňákovi a popadl ho za sako tak, že mu utrhл knoflík. Přiběhl jsem Vaškovi na pomoc, toho chlapa odrazil a řekl mu: „Jestli nemáte co pít, tak si řekněte a my vám pošleme láhev. Ale nepleťte se mezi nás. Odpovědí byla rána pěstí do obličeje až jsem spadl pod stůl. Jenže já byl v té době dost prudký, a tak jsem to vrátil i s úroky. Šel jsem po něm a tvrdě ho přitiskl k zemi,“¹⁹⁵ popsal situaci Zlatko Červený. Podle pozdějších výpovědí svědků, nikdo v sále nevěděl, že muži, kteří konflikt vyprovokovali byli agenti StB.

Orgán č. 1887, podepsaný ve svém hlášení jako Jar. Doubrava, tvrdil podle publikace Jiřího Macků opak. O události ve své výpovědi referoval následovně: „Když jsem potom mírně uchopil Roziňáka za pravou ruku, přiskočil ke mně Červený, který dobře viděl naše služební odznaky a udeřil mě do levé tváře pěstí a křičel, že Roziňáka nenechá odvléct. Když jsem viděl, že bez násilí nelze zákrok provést, vyslal jsem orgána 2973 k čekajícímu na nás autu s tím, aby šofér přivezl posilu.“¹⁹⁶

Po příjezdu příslušníků SNB byli zatčeni Václav Roziňák a Zlatko Červený. Za několik minut zadrželi policisté také Augustina Bubníka, který se skrýval na dvoře v automobilu hospodského Ujčika.¹⁹⁷

Čeněk Pícha a Antonín Španinger před policejním zásahem utekli přes dvůr a střechy domů a odjeli vlakem domů do Českých Budějovic. Ostatní návštěvníci restaurace byli legitimováni a pozváni k výslechu.

Zatýkání dalších devíti obviněných proběhlo v následujících deseti dnech. V úterý 14. 3. byl po výslechu zatčen hospodský Mojmír Ujčík a Jiří Macelis. Den na to byli zadrženi Vladimír Kobranov, Josef Jirka a Josef Štock. Cele neunikl ani Antonín Španinger s Přemyslem Hajným. Ve čtvrtek 24. března 1950 byli zadrženi poslední dva obvinění Stanislav Konopásek a Bohumil Modrý. „Ani jsem nečekal, že by pro mě taky došli. Myslel jsem si: nechtyli mě v hospodě, nechají

¹⁹⁵ ŠKUTINA, Vladimír a Robert BAKALÁŘ. Ztracená léta: příběh hokejového zločinu. Pardubice: Helios, 1990. ISBN 80-85211-00-9. s. 68.

¹⁹⁶ MACKŮ, Jiří. Zapřené generace. Vyškrtnuti z historie, vymazáni z paměti. Praha: Jindřich Procházka – TYPO JP, 2004, s. 214.

¹⁹⁷ Podle Škutiny s Bakalářem bylo ve zlaté hospůdce zadrženo devět hokejistů (Augustin Bubník, Stanislav Konopásek, Václav Roziňák, Josef Jirka, Zlatko Červený, Jiří Macelis, Antonín Španinger, Přemysl Hajný a Josef Štock) tato informace je však klamná. Stejně zavádějící je také informace ze serveru totalita.cz, podle kterého byl Bohumil Modrý zadržen až po měsíci od prvního zatýkání. Dostupné online na: http://www.totalita.cz/proc/proc_hokej_03.php.

*mě být. O to víc jsem byl překvapený, když k nám asi za deset dní (během kterých jsem čekal, co se bude dít) dorazili po deváté ráno nějací dva chlapi a vytáhli mě z postele,*¹⁹⁸ vzpomínal Konopásek. Bohumil Modrý, jediný z obviněných, který nebyl 13. března ve Zlaté hospůdce byl podle spisů zadržen 24. března 1950 v 19:00 hodin.¹⁹⁹

4.3 Vyšetřovací vazba

Zadržení Václav Roziňák, Augustin Bubník a Zlatko Červený byli odvezeni na stanici StB v Bartolomějské ulici a v prvních chvílích po zadržení se domnívali, že budou vyšetřováni pro výtržnosti a dostanou maximálně pokutu. *„V mé cele pospávalo na palandách snad dvacet lidí. ... Jak se probouzeli, tak mě poznávali a otázkám nebylo konce. Já se jen usmíval a povídal, že jsme se napařili, tak nás sem strčili přes noc a nejspíše po obědě zase jdeme domů,*²⁰⁰ vzpomínal na první ráno po zatčení Václav Roziňák.

Následné focení a odebrání otisků prstů však naznačilo, že zadržení nebude mít tak krátkého trvání, jak původně reprezentanti předpokládali. *„Když jsem se vrátil do cely, padla jediná otázka: „Na kolik jsi hrál? Na dva prsty jako kriminálníci, nebo na všechny? Jestli na všechny tak to teda dneska nepůjdeš, o takový se zajímá estébé.*²⁰¹ pokračoval ve vyprávění Roziňák.

Případ si mezi sebe rozdělila dvě vyšetřovací oddělení. Vojáky základní vojenské služby, jmenovitě Augustina Bubníka, Josefa Štocku, Antonína Španingera, Josefa Jirku, Vladimíra Kobranova a Přemysla Hajného, vyšetřovalo 5. oddělení Hlavního štábu Ministerstva národní obrany. Zatímco vyšetřování civilních osob bylo vedeno Krajským velitelstvím StB v Praze.

¹⁹⁸ LUKŠŮ, David, Aleš PALÁN a Stanislav KONOPÁSEK. Stanislav Konopásek: hráč, který přežil. Praha: Česká televize, 2007. Edice České televize. ISBN 978-80-85005-82-0. s. 152.

¹⁹⁹ JOHN, Radek. Tenhle zápas nemohl vyhrát. Paměť a dějiny 2016, roč. 9., č. 3. s. 9.

²⁰⁰ MACKŮ, Jiří. Zapřené generace. Vyškrtnuti z historie, vymazání z paměti. Praha: Jindřich Procházka – TYPO JP, 2004, s. 215-16.

²⁰¹ tamtéž

4.3.1 Domeček

Z Bartolomějské ulice převezli vojáky do budovy sídla 5. oddělení Hlavního štábu na Malostranském náměstí, kde byli vyslechnuti.²⁰² Z budovy u kostela sv. Mikuláše byli hráči druhý den převezeni do vojenského vězení na Pohořelci. Budova zvaná „Domeček“ byla v té době mezi vojáky nechvalně proslulá. Fungování pohořelecké věznice odkrývá vzpomínání Augustina Bubníka na první chvílky po převozu. „...*Pak už jsem slyšel jenom řev: ‚Tak tady jsou ty kurvy imperialistický!‘ Sotva zabouchla brána strhl mi můj průvodce Pergl šátek z očí, nakopl na přivítanou a hnál přes dvůr. ‚Jsi zrádce, odstřelím tě jako psa, když nebudeš vypovídat, jak budeme chtít!‘ řval na mě a bezhlavě mlátil důtkami.*“²⁰³

Výše zmíněný štábní kapitán František Pergl (přezdívaný Suchá lípa) byl mezi lety 1949 a 1951 správcem věznice na Pohořelci. Proslavil se krutými metodami výslechů, při kterých se často uchýloval k týrání a mučení vězňů, mezi nimiž byli kromě hokejistů také významní členové protinacistického odboje nebo důstojníci Československé lidové armády obvinění ve vykonstruovaných procesech. Hlad, minimální hygiena a ukrutná zima v celách bez oken, taková byla každodenní realita vězňů v obávaném kriminále. Zavřeným vojákům se nedostávalo lékařské péče, jediným lékem, který Pergl ordinoval, byl „černý penicilin“, jak s oblibou říkal svému obušku.²⁰⁴

„Správce věznice 5. oddělení, pověstného ‚Domečku‘ na Hradčanech, škpt. František Pergl se stal synonymem pro primitivismus a neuvěřitelně brutální sadismus při výsleších. Zdatně mu v tom sekundovali mjr. Ludvík Turek, por. Václav Bláha, ale i pplk. Karel Bohata, zástupce náčelníka vyšetřovací skupiny.“²⁰⁵

Perglovy výslechové metody byly příliš kruté i na komunisty, kteří ho na konci roku 1951 zavřeli a zbavili hodnosti. Na proces čekal ve „svém“ kriminále. Cely,

²⁰² Augustin Bubník, Josef Jirka, Vladimír Kobranov, Josef Štock byli na „Domečku“ od 15. 3. 1950, Antonín Španinger a Josef Jirka se kvůli pozdějšímu zadržení dostali do neblaze proslulé věznice až později.

²⁰³ MACKŮ, Jiří. Zapřené generace. Vyškrtnuti z historie, vymazání z paměti. Praha: Jindřich Procházka – TYPO JP, 2004, s. 217.

²⁰⁴ SLÁNSKÁ, Nataša. Hradčanský Domeček: Místo, kde StB mučila válečné hrdiny i hokejisty. Dostupné online z: <https://www.dotyk.cz/magazin/domecek-hradcany-stb-pergl-30000228.html>

²⁰⁵ KUDRNA Ladislav. Vojenské obranné zpravodajství (1945–1950). Paměť a dějiny 2008, roč. 2., č. 1. s. 82.

ve kterých týráním a šikanováním ničil životy vězňů tak poznal i z druhé strany. Za nelidské jednání a nezákonnou činnost byl odsouzen k odnětí svobody na 11 let.

Na drastické metody dozorců na „Domečku“ vzpomínali také hráči. „*Perglův křik a nadávky byly slyšet po celé budově, zatímco strážní neustále kontrolovali vězně: Nasedět! Chodit! Cvičit! Kdo neposlechl dostal se do ohně dvou pendreků. Pergl s oblibou přivazoval vězně k židlím a mlátil je. Jeho kancelář připomínala mučírnu. Jeden ze svých oblíbených nástrojů zkoušel i na mně: kleště jejichž páky nasazoval pod uši a utahoval šroubem. Byla to bolest k zbláznění.*“²⁰⁶ řekl Augustin Bubník.

„*Tři dny a tři noci světlo. Chodit dokola. Kavalec jsem musel vyndat na chodbu. Bez jídla, beze všeho, tři dny a tři noci jsem musel chodit dokola. Každou hodinu se otevřely dveře. Kliky, dřepy. A já si říkal pro sebe: ‚Vy volové, mě utahat nemůžete.‘ Tak jsem chodil, bez jídla, bez pití. První den to šlo, v noci jsem chodil. Druhý den už mne začaly bolet nohy, tak jsem sundal boty, chodil jsem bos. Třetí den jsem už lezl po čtyřech, tekla mi krev z nosu,*“²⁰⁷ připomíná hrůzné zážitky Vladimír Španinger.

4.3.2 Pankrác a Bartolomějská

Skupina civilních vězňů byla v prvních měsících rozdělena mezi Pankráckou věznicí a cely v sídle StB v Bartolomějské ulici. Podmínky na Pankráci si v lecčems nezapadly s pohořeleckým „Domečkem“. Na vězně byl vyvíjen fyzický i psychický nátlak, který se je snažil zlomit k požadované výpovědi. Zlatka Červeného potkala v době vyšetřování osobní tragédie v podobě ztráty otce. Jeho žádost o propustku na pohřeb, byť v poutech, byla zamítnuta. „*Byla to doba bití a ponižování. Dostal jsem tolik ran do obličeje, že se mi přední zuby začaly viklat a později jsem si je mohl rukou sám vytahovat. Prostě co výslech to nakládačka,*“²⁰⁸ dokládá hrůzné praktiky vyšetřujících estébáků Červený.

²⁰⁶ MACKŮ, Jiří. Zapřené generace. Vyškrtnutí z historie, vymazání z paměti. Praha: Jindřich Procházka – TYPO JP, 2004, s. 218.

²⁰⁷ Vzpomínka Antonína Španingera pro Paměť národa. Dostupné online z: <https://www.pametnaroda.cz/cs/spaninger-antonin-20071021-0>

²⁰⁸ ŠKUTINA, Vladimír a Robert BAKALÁŘ. Ztracená léta: příběh hokejového zločinu. Pardubice: Helios, 1990. ISBN 80-85211-00-9. s. 87.

Kromě Červeného byl na Pankráci vyšetřován hospodský od Herclíků Mojmír Ujčík a také později zadržený Bohumil Modrý. Ani Ujčík, i přes zjevný odstup od kolektivu hokejistů, neunikl dlouhým výslechům. „*Vyslychali mě čtyři dny a čtyři noci a při tom mně na pankrácké samotce nedovolili ani spát. Vyptávali se na všechno možné. Když jsem řekl, že hokejisti jsou prima kluci, začal na mne vyšetřující rvát, že pro mě je každý darebák dobrý.*“²⁰⁹

Trojice Václav Roziňák, Jiří Macelis a Stanislav Konopásek zůstala až do května v celách v Bartolomějské ulici. Z vyprávění samotných reprezentantů plyne, že měli štěstí v neštěstí. Mohli, byť ilegálně, komunikovat s venkovním světem, a dokonce dostávali balíčky. Denní režim ani výsledky samotné se nedaly srovnat s peklem, které zažívali vězni umístění na „Domečku“ nebo ostatní civilové na Pankráci. Stanislav Konopásek popsal vyslýchání jako relativně poklidné vyprávění vlastního životopisu, bez přehnaného nátlaku nebo výhrůžek.

„*Proti estébákovi, který mě vyslychal, nemohu říct ani slovo, že by se mnou špatně zacházel. Dokonce mi i jednou přinesl cigarety. Nijak na mě netlačil, neobviňoval mě, ani mi nehrozil. Proto jsem dlouho nevěřil, že bychom mohli dostat takový trest. Na rozdíl od jiných vězňů komunismu, kteří si v kriminále vytrpěli svoje, mě nic tak hrozného nepotkalo: bití, ani jiné týrání jsem nezažil,*“²¹⁰ vzpomínal Konopásek.

Po ukončení výslechů, v průběhu května,²¹¹ byli hokejisti z Pohořelce a Bartolomějské převezeni do Pankrácké věznice, kde byli ve vazbě až do začátku soudního procesu.

4.4 Cesta k procesu a soud

Případem hokejistů se od počátku zabýval ministr vnitra Václav Nosek a o postupu měl podle autorského dua Kaplan, Paleček naprosto jednoznačné mínění: „*Ve věci zatčených hokejistů sděluje s. Nosek, že za žádných okolností nemají být propuštěni, naopak nechat celou záležitost co nejpřísněji vyšetřit, rozšířit trestní*

²⁰⁹ MACKŮ, Jiří. Zapřené generace. Vyškrtnutí z historie, vymazání z paměti. Praha: Jindřich Procházka – TYPO JP, 2004, s. 220.

²¹⁰ LUKŠŮ, David, Aleš PALÁN a Stanislav KONOPÁSEK. Stanislav Konopásek: hráč, který přežil. Praha: Česká televize, 2007. Edice České televize. ISBN 978-80-85005-82-0. s. 155-156.

²¹¹ Augustin Bubník vzpomíná jako datum převozu 5. 5. 1950

*oznámení na hostinského a na všechny ostatní účastníky. Pozatýkat všechny proviněné a co nejpřísněji potrestat.*²¹²

Vyšetřování případu však vážlo a přípravy k procesu neprobíhaly podle předem stanoveného plánu. První závěrečná zpráva k případu Modrý a spol. byla podle spisů vydána 27. 4. 1950, krajské velitelství StB v Praze s jejími výsledky ale nebylo spokojeno a poslalo ji k předělání. Z výtky krajského velitelství odeslané 5. 5. 1950 jasně vyplývá zájem na nashromáždění důkazů, které by měli vést k odsouzení hokejistů. „*Celá zpráva ukazuje na to, že šetření bylo provedeno nedostatečně a zdlouhavě. Skutková podstata trestných činů Modrého a Bubníka není úplná a u soudu může přispět k jejich osvobození. Žádáme důrazně, aby celý případ byl znovu důkladně zrekapitulován a byla nám předložena závěrečná zpráva, která bude plně vyčerpávat skutkovou podstatu trestných činů všech zúčastněných osob.*“²¹³

Pokud doopravdy panovala nervozita z osvobození Augustina Bubníka a Bohumila Modrého, jak dokument naznačuje, musely být původní důkazy proti nim velmi nepřesvědčivé. Závěrečná zpráva byla přepracována a Ministerstvo národní obrany na jejím základě postavilo trestní oznámení, které bylo 20. července 1950 odesláno Státnímu soudu v Praze.

Obžaloba byla postavena na obvinění z porušení nechvalně proslulého Zákona na ochranu lidově demokratické republiky č. 231/1948 Sb., podle kterého byla odsouzena na smrt čtveřice obviněných v procesu se skupinou Milady Horákové (Milada Horáková, Závíš Kalandra, Jan Buchal a Oldřich Pecl²¹⁴). Obvinění se týkalo několika paragrafů zmíněného zákona: §1 Velezrada, §3 Pobuřování proti republice, §23 Ublížení na cti presidentu republiky, §24 Hanobení některých

²¹² KAPLAN, Karel a Pavel PALEČEK. Komunistický režim a politické procesy v Československu. Brno: Barrister & Principal, 2001. Poznávání komunistické minulosti. ISBN 80-85947-75-7. s 120.

²¹³ MACKŮ, Jiří. Sedmdesát let od likvidace hokejových šampiónů. Za světový titul kus ztraceného života na uranu. Co zaujalo Jiřího Macků. (fotogalerie) Krajskelisty.cz [online]. Praha, 2015 [cit. 2021-07-10]. Dostupné z: <https://www.krajskelisty.cz/praha/24631-sedmdesat-let-od-likvidace-hokejovych-sampionu-za-svetovy-titul-kus-ztraceneho-zivota-na-uranu-co-zaujalo-jiriho-macku.htm>

²¹⁴ Milada Horáková byla národně-socialistická politička, Závíš Kalandra filmový a divadelní kritik, spisovatel, novinář a překladatel, Jan Buchal představitel protikomunistického odboje a Oldřich Pecl právník a podnikatel.

ústavních činitelů, §26 Popuzování a §35 Nepřekážení nebo neoznámení trestného činu.²¹⁵

Samotný soud trval pouhé dva dny a probíhal bez přítomnosti veškeré veřejnosti, včetně rodinných příslušníků. Jedinou výjimkou byl redaktor Rudého práva Václav Švadlena,²¹⁶ důvod jeho přítomnosti však není zřejmý, protože Rudé právo, stejně jako ostatní československá periodika, o průběhu procesu neinformovalo.

O osudu hokejových reprezentantů a Mojmíra Ujčíka se u Státního soudu rozhodlo 5. a 6. října 1950. Senátu předsedal JUDr. Karel Kruk a žalobu proti hokejistům vedl prokurátor JUDr. Vladimír Bureš.

Obžaloba rozdělila hokejisty do dvou skupin. Hlavní viníci – Bohumil Modrý, Augustin Bubník, Stanislav Konopásek, Vladimír Kobranov a Václav Roziňák – byli žalováni za velezradu. Z toho důvodu jim hrozila vyšší trestní sazba od deseti do pětadvaceti let vězení.²¹⁷ Zbytek obžalovaných – Zlatko Červený, Josef Jirka, Jiří Macelis, Antonín Španinger, Přemysl Hajný a Josef Štock – byl obviněn z méně závažných trestních činů a žalobce jim navrhl tresty nepřesahující deset let odnětí svobody.²¹⁸

Vladimír Lindner,²¹⁹ jeden z obhájců který byl hokejistům přidělen, byl po přečtení nashromážděných dokumentů optimistický. „*Když si přečetl všechny papíry, řekl klientům, že je nemohou odsoudit. Budou odsouzeni maximálně za rozruch v hospodě a dostanou nejvýše dva roky. Body obžaloby vztahující se k obvinění z velezrady a narušování socialistického zřízení jim nemohou prokázat, protože k tomuto obvinění neexistuje jakýkoliv důkaz a všechno je to jen fikce,*“²²⁰

²¹⁵ Zákon č. 231/1948 Sb. Zákon na ochranu lidově demokratické republiky. Dostupné online z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1948-231#hlava1>

²¹⁶ Audio rozhovor s Augustinem Bubníkem pořizený 10. 7. 2014 v rámci projektu Sportovní příběhy 20. století. Online dostupné na: <https://www.pametnaroda.cz/cs/bubnik-augustin-1928>

²¹⁷ JOHN, Radek. Tenhle zápas nemohl vyhrát. Paměť a dějiny 2016, roč. 9., č. 3. s. 12.

²¹⁸ ŠKUTINA, Vladimír a Robert BAKALÁŘ. Ztracená léta: příběh hokejového zločinu. Pardubice: Helios, 1990. ISBN 80-85211-00-9. s. 95.

²¹⁹ Vladimír Lindner byl i po odsouzení přesvědčen o nevině hokejových reprezentantů a jeho postoj se mu málem stal osudným. Byl odsouzen za velezradu, po 4 měsících ve vězení byl ale zproštěn viny a propuštěn. (viz. Advokáti proti totalitě. Online: <https://www.advokatiprotitotalite.cz/vladimir-lindner/zivotopis>).

²²⁰ LINDNER, Milan. Životopis Vladimíra Lindnera zpracovaný pro projekt Advokáti proti totalitě. Online dostupné na: <https://www.advokatiprotitotalite.cz/vladimir-lindner/zivotopis>

vzpomínala Blanka Modrá, dcera hlavní postavy celého procesu Bohumila Modrého.

Soud však probíhal podle připraveného scénáře. Naprosté vynechání svědeckých výpovědí, je toho zřejmým důkazem. Žalující strana všechny potřebné svědky vyslechla již před začátkem soudního líčení, další výpovědi tedy nepotřebovala. Pro obžalované ale byla absence svědka komplikací při obhajobě.

První den před soudem stanuli pouze hlavní postavy procesu Bohumil Modrý a Augustin Bubník.²²¹ Následujícího dne byli předvoláni i ostatní obžalovaní, kteří kvůli nedostatku času dostali pouze minimální prostor k obhajobě. Podle Škutiny a Bakaláře mělo jít o 30 minut,²²² ze kterých jim většinu sebralo ověřování osobních údajů a shrnutí posudků.

Rozsudek oznámil předseda soudního tribunálu JUDr. Kruk 7. října ve 20 hodin.²²³ Většina obžalovaných byla uznána vinnými v plném rozsahu. Zproštění některých obvinění byli pouze Jiří Macelis, Přemysl Hajný, Josef Štock a Antonín Španinger. Macelis a Hajný byli zproštěni obvinění z velezrady. A Josefa Štock a s Antonínem Španingerem soud zprostil obvinění z neoznámení trestného činu.

I přesto byly tresty drakonické.

- Ing. Bohumil Modrý 15 let a peněžitý trest 20 tisíc Kč.
- Augustin Bubník 14 let a peněžitý trest 20 tisíc Kč.
- Vladimír Kobranov 10 let a peněžitý trest 16 tisíc Kč.
- Přemysl Hajný 1 rok a peněžitý trest 10 tisíc Kčs.
- Josef Jirka 6 let a peněžitý trest 10 tisíc Kčs.
- Václav Roziňák 10 let a peněžitý trest 10 tisíc Kčs.
- Stanislav Konopásek 12 let a peněžitý trest 20 tisíc Kčs.
- Jiří Macelis 2 roky a peněžitý trest 15 tisíc Kčs.
- Zlatko Červený 3 roky a peněžitý trest 15 tisíc Kčs.
- Antonín Španinger 8 měsíců a peněžitý trest 5 tisíc Kčs.

²²¹ Audio rozhovor s Augustinem Bubníkem pořízený 10. 7. 2014 v rámci projektu Sportovní příběhy 20. století. Online dostupné na: <https://www.pametnaroda.cz/cs/bubnik-augustin-1928>

²²² ŠKUTINA, Vladimír a Robert BAKALÁŘ. Ztracená léta: příběh hokejového zločinu. Pardubice: Helios, 1990. ISBN 80-85211-00-9. s. 95

²²³ MACKŮ, J. Zapřené generace. Vyškrtnutí z historie, vymazání z paměti. Praha: Jindřich Procházka – TYPO JP, 2004, s. 254.

- Josef Štock 8 měsíců a peněžitý trest 5 tisíc Kčs.
- Mojmír Ujčík 3 roky a peněžitý trest 20 tisíc Kčs.²²⁴

Kromě vězení a peněžitého trestu byli Augustin Bubník, Bohumil Modrý, Vladimír Kobranov, Josef Jirka, Václav Roziňák a Stanislav Konopásek odsouzeni ke konfiskaci majetku, ztrátě čestných práv a občanských svobod.

Přísný rozsudek zaskočil nejenom obhájce, ale také některé vyslyšající. Vyšetřovatel J. Č. který se případem zabýval v roce 1968 řekl: „*Od léta 1950 jsem o hokejstech neslyšel. Šel jsem se podívat až na soud. Mohu vám říct, že to se mnou tenkrát pořádně otrásl. Myslel jsem, že dostanou nejvíc rok. Když soudce řekl, z čeho jsou obvinění, nechtěl jsem věřit vlastním uším.*“²²⁵

Hokejisté se ještě pokusili odvolat k nejvyššímu soudu, ale jejich snaha byla podle očekávání zamítnuta.²²⁶ Komunistické moci se tak podařilo rozprášit jeden z nejúspěšnějších reprezentačních výběrů naší historie. Na další titul mistrů světa čekal Československý národní tým více než dvacet let. Dočkal se až v roce 1972 v Praze.

Odsouzení reprezentanti byli nakonec na základě prezidentské milosti z roku 1955 propuštěni předčasně. Jejich hokejové a profesní kariéry ale kvůli stále platným obviněním nemohly po propuštění na svobodu pokračovat na takové úrovni jako před odsouzením. Většina hráčů se nakonec vrátila do nejvyšší české soutěže, ale reprezentace jim navždy zůstala uzavřená. Kompletní rehabilitace se hokejisté dočkali až na sklonku Pražského jara, konkrétně 30. 7. 1968.

4.4.1 Reakce tisku na zatčení a soudní proces

Zatímco hokejisté trávili první dny ve vazbě a vyrovnávali se se ztrátou svobody a tvrdými výslechy, sportovní rubriky novin plnily lživé články pokračující v kampani proti britské straně. „*Je konečně již na čase, aby čs. sport odmítl podobné metody, jimiž angličtí sportovní imperialisté chtěli vytvářet z ČSR sportovní kolonii. Československý lid je hrdý na vyspělost čs. sportu a čs. hokejové*

²²⁴ ŠKUTINA, Vladimír a Robert BAKALÁŘ. Ztracená léta: příběh hokejového zločinu. Pardubice: Helios, 1990. ISBN 80-85211-00-9. s. 103-104.

²²⁵ MACKŮ, Jiří. Zapřené generace. Vyškrtnutí z historie, vymazání z paměti. Praha: Jindřich Procházka – TYPO JP, 2004, s. 254.

²²⁶ ŠKUTINA, Vladimír a Robert BAKALÁŘ. Ztracená léta: příběh hokejového zločinu. Pardubice: Helios, 1990. ISBN 80-85211-00-9. s. 115.

mužstvo bylo připraveno v plné víře, že obhájí titul mistra světa. Čs. mužstvo bylo k tomuto úkolu do poslední chvíle připravováno, tak jako nikdy v minulosti,“²²⁷ psalo se v Lidových novinách 14. 3., tedy den po zatčení první trojice hokejistů ve Zlaté hospůdce.

Rudé právo v souvislosti se zmařeným odjezdem otisklo článek Kamila Wintera „*Odmítnutí jedné provokace*“, který popisuje údajný strach imperialistických států z výkonů sportovních družstev lidově demokratických zemí. „*O nic chudší nebude naše veřejnost a náš sport. Naopak. Jsme bohatší, než kdybychom si přivezli od imperialistických kšeftařů ještě další poháry.*“²²⁸ V záplavě propagačních a antikapitalistických frází mě zaujal následující odstavec: „*Projevovali jsme snad jakýmkoli způsobem neochotu předstoupit před Londýnské obecnostvo? Nikoli, vždyť po měsíce každý mohl sledovat mimořádně pečlivou přípravu, které se našim reprezentantům dostalo v plné míře. Je tedy jasné, že žádné takové důvody pro neúčast našich na mistrovství světa neexistují.*“²²⁹ Tato slova vyšla na stránkách stranického deníku 15. 3. 1950, tedy v den, kdy bylo ve vazbě již sedm hokejistů a restauratér Ujčík.

I v následujících dnech Rudé právo publikuje rozhořčené reakce na adresu Britských úřadů. V pátek 17. 3. 1950 reprodukuje hlas československého lidu v článku *Pracující ze závodů odsuzují postup britských úřadů vůči čs. hokejistům*.²³⁰ Obsah i sdělení jsou však stále stejné, opakování několikrát zmíněné lži o nevydaných vízech a svalování viny na Britské úřady.²³¹

Také Lidová demokracie se snažila na svých stránkách očernit britskou stranu. Orgán Československé strany lidové podobně jako Rudé právo publikoval texty demonstrující rozhořčení pracujícího lidu. Článek *Schvalují neúčast hokejistů v Londýně*²³² je otevřeným dopisem zaměstnanců družstva Bratrství spolu se členy Sparty. Družstevníci odsuzují postup britského konzulátu i ministerstva zahraničí a dodávají: „*Váš čin je nám novým důkazem strachu z toho, aby se Váš*

²²⁷ nesign. Nepodřídíme se imperialismu ani ve sportu. Lidové noviny, 1950, roč. 58, č. 61, s. 7.

²²⁸ WINTER, Kamil. Odmítnutí jedné provokace. Rudé právo, 1950, roč. 30. č. 63, s. 4

²²⁹ tamtéž

²³⁰ nesign. Pracující ze závodů odsuzují postup britských úřadů vůči československým hokejistům. Rudé právo, 1950, č. 65, s. 4.

²³¹ nesign. Pracující ze závodů odsuzují postup britských úřadů vůči československým hokejistům. Rudé právo, 1950, č. 65, s. 4.

²³² nesign. Schvalují neúčast hokejistů v Londýně. Lidová demokracie, 1950, roč. 6, č. 67, s. 12.

*lid nedozvěděl pravdu o tom, jak národy lidově demokratických států spějí milovými kroky ke štěstí, aby se nedozvěděl o našem radostném budovatelském úsilí, které jediné jest zárukou blahobytu, spokojenosti a míru v celém světě.*²³³

Také ministr informací a osvěty Václav Kopecký ve svém projevu k novému státnímu rozpočtu označil přístup anglické strany jako provokativní. Podle Kopeckého západní činitelé znemožnili účast úspěšných sportovců lidově demokratického bloku aby „*tímto nečestným způsobem zajistili mistrovské tituly reklamním sportovním primadonám kapitalistické sféry.*“²³⁴ Rudé právo v návaznosti na nově schválený státní rozpočet odsuzuje sportovní emigranty posledních let. „*Co znamenají tito zrádci typu Drobného, Vrzáňové a Nekolové ve vývoji naší tělovýchovy? Nic než odvanutý špinavý prach, smetený od prahu naší výstavby socialistické tělovýchovy, která dává budovatelům socialismu zdraví, sílu, brannost a možnost radostné rekreace.*“ Přestože byl článek publikován 23. 3. 1950, tedy v době, kdy byla většina později odsouzených hokejistů v cele, ve výčtu zrádců o nich nepadlo ani slovo.

Všechny články týkající se reprezentantů mají společný jmenovatel, je jím osočování britských úřadů. Žádný z nich nezmiňuje osud reprezentantů samotných, ani neodsuzuje jejich chování a nedává je za negativní příklad. Informace o zatčených hokejstech byste na stránkách novin hledali marně.

Ani po odsouzení se veřejnosti nedostalo odpovědi na otázku, jak dopadli hokejisté, kteří nemohli odcestovat na březnové mistrovství světa v Londýně. Možnou odpověď na informační embargo nabízí odstavec ze zprávy o protistátní činnosti adresované Bedřichu Geminderovi,²³⁵ který v archivních spisech našel Jiří Macků „*Na hlavní přelíčení organizovat soudružskou veřejnost a případ v tisku vůbec nezveřejňovat. Takovým zveřejněním případu poskytl bychom jak domácí, tak zahraniční reakci jenom podklad pro další vylhaná tvrzení o poměrech v našem sportu a o tom, že se ČSR nezúčastnila mistrovství světa v Londýně proto, že rozhlasovým reportérům nebyla vydána vstupní víza, ale z*

²³³tamtéž

²³⁴ nesign. Sportovní styky musí sloužit věci světového míru. Naše pravda, 1950, č. 12. s. 16.

²³⁵ Bedřich Geminder byl československý komunistický funkcionář. Roku 1946 se stal vedoucím mezinárodního oddělení sekretariátu ÚV KSČ. V září 1951 byl z této funkce odvolán a až do zatčení v listopadu téhož roku pak pracoval v zahraničním vysílání Čs. rozhlasu. Byl obviněn z velezrady a špionáže a v listopadu 1952 odsouzen v procesu s Rudolfem Slánským a spol. k trestu smrti. (viz. Databazeknih.cz. Online: <https://www.databazeknih.cz/zivotopis/bedrich-geminder-117045>)

obavy před tím, aby naši hokeysté nezůstali v Londýně. Nelze také přehlížet, jak bylo u StB zjištěno, že většina obviněných bude se snažit před státním soudem zapírat. Důvodů, proč by se měl celý případ publikovat není, poněvadž z něho nelze politicky vytěžit tolik, aby to převažovalo nebezpečí shora uvedené.“²³⁶

Dlouholetý sportovní funkcionář Josef Lánský²³⁷ se vyjádřil v podobném duchu. „*Hokej byl příliš populární a jeho hvězdy moc oblíbené na to, aby proces rozmazávali v novinách. Navíc proti hráčům celkem nic konkrétního neměli, všechno bylo smyšlené.“²³⁸*

Informační embargo o procesu trvalo bezmála dvacet let. Osud odsouzených hokejových reprezentantů zůstal veřejnosti utajen až do roku 1968.

²³⁶ MACKŮ, Jiří. Zapřené generace. Vyškrtnuti z historie, vymazání z paměti. Praha: Jindřich Procházka – TYPO JP, 2004, s. 245.

²³⁷ Josef Lánský byl v souvislosti s tzv. Mosteckým případem zadržen komunistickou mocí o několik měsíců později než hokejisté. Soud Lánského odsoudil na 12 let.

²³⁸ MACKŮ, Jiří. Zapřené generace. Vyškrtnuti z historie, vymazání z paměti. Praha: Jindřich Procházka – TYPO JP, 2004, s. 247.

5 Rehabilitace hokejistů v roce 1968

V 60. letech se situace politických vězňů v ČSSR pomalu začínala měnit. Již v roce 1960 vyhlásil prezident Zápotocký amnestii, na jejímž základě bylo propuštěno 5601 politických vězňů z padesátých let²³⁹ a v dalším průběhu desetiletí vznikaly komise, které měly za úkol prozkoumat spravedlivost procesů vedených v začátcích komunistické diktatury. V letech 1963 a 1964 fungovala tzv. Kolderova komise, ve stejném roce vznikla Barnabitská komise a na přelomu let 1968 a 1969 se politickými procesy zabývala Pillerova komise, díky které se k přezkoumání dostal i proces Modrý a spol.

Nejvyšší soud v čele s předsedou JUDr. Otomarem Bočkem 30. července 1968 rozhodl, že v procesu s hokejovými reprezentanty byl v neprospěch obžalovaných zákon zneužit a stanovisko Nejvyššího soudu z 22. prosince 1950 zrušil.

Stejně tak rozhodl i o rozsudku Státního soudu z 7. října 1950 a rehabilitoval Bohumila Modrého, Augustina Bubníka, Václava Roziňáka, Vladimíra Kobranova, Josefa Jirky, Stanislava Konopáska, Přemysla Hajného, Antonína Španingera, Josefa Štocku, Mojmíra Ujčíka, Jiřího Macelise a Zlatka Červeného v plném rozsahu.

Hlavní postava procesu ing. Bohumil Modrý se jako jediný z odsouzených očištění svého jména nedožil. Slavný brankář podlehl v červenci 1963 dlouhé nemoci způsobené radioaktivním zářením, kterému byl vystaven v Jáchymovských uranových dolech. Václav Roziňák a Vladimír Kobranov se o své rehabilitaci dozvěděli v emigraci.

5.1 Reakce tisku na rehabilitaci

K prvnímu vysvětlení a absolutně odlišnému přístupu k celému případu se odhodlal na jaře 1968 Československý sport, který v průběhu první poloviny roku přinesl několik článků týkajících se odsouzených hokejistů pod souhrnným názvem *Velezrada mistrů*. První díl ze zmíněného seriálu vyšel 5. dubna pod názvem *Žijí mezi námi*.²⁴⁰ Článek neadoruje hokejisty, ani neodsuzuje tehdejší

²³⁹ ROKOSKÝ, Jaroslav. Amnestie 1960. Paměť a dějiny, 2011, roč. 5., č. 1. s. 36.

²⁴⁰ NOVOTNÝ Pavel – ČERNÝ, Jiří – POPPER, Jan. Žijí mezi námi. Československý sport, 1968. Roč. 16, 1968, č. 83, s. 1

režim, je pouhým svědectvím osmnáct let starého případu, který se snaží uvést na pravou míru.

V dalších číslech, které se procesu věnují, jsou redaktoři Československého sportu vůči rozhodnutí z padesátých let mnohem kritičtější. Zaujímají negativní postoj vůči nespravedlivému odsouzení hráčské generace, na jejíž úspěchy se do roku 1968 nepodařilo navázat. Redakce se snažila podat ucelené svědectví, které se nevyhýbalo ani popisům krutých výsledků na pohořeleckém „Domečku“. „*Ano, třicet kilogramů ztratil Gustav Bubník za tři týdny nedobrovolného pobytu v „garňáku“ u Lorety. ... „Pergl mě hnál přes dvůr, řval a bil. Zliskám tě jako psa, odstřelím tě, jsi zrádce, budeš vypovídat tak, jak budu chtít.*“²⁴¹

Seriál dokazuje, jakou změnou poměrů prošla česká společnost od roku 1950 do roku 1968. Redakce čtenářům přednesla události od březnového zmařeného odletu až po neúspěšné odvolání u Nejvyššího soudu dva dny před Štědrým dnem roku 1950 veskrze objektivní formou. Článek *Stačilo slůvko* dokonce naznačuje, že výpovědi obžalovaných a svědků byly upravovány ve prospěch obžaloby.²⁴²

Závěrečný *Epilog* seriálu zdůrazňuje, že redakce pouze prezentovala fakta. Nesouhlas trojice autorů s rozsudkem a následným vězněním hokejistů je však jasně patrný, celý seriál působí jako obhajoba odsouzených reprezentantů a končí s nadějí, že hokejisté dosáhnou na plnou rehabilitaci.²⁴³

Té se hokejisté dočkali necelé dva měsíce po publikování *Epilogu* a Československý sport na ni reagoval hned následující den 31. července 1950 článkem, který byl vzývaným vyvrcholením předešlého seriálu. Nápaditý titulek působil výmluvně: ~~*Velezrada mistrů*~~ stálo na čtvrté stránce posledního červencového vydání.

Článek byl prostou zprávou o výroku soudu, jen jeho publikace ale dokazuje, jak daleko mohli periodika v roce 1968 zajít. „*Rozsudek bývalého Státního soudu nad Ing. Bohumilem Modrým, Augustinem Bubníkem, Vladimírem Kobranovem,*

²⁴¹ NOVOTNÝ, Pavel, ČERNÝ, Jiří, POPPER, Jan. Tři týdny v „domečku“. Československý sport, 1968. Roč. 16, 1968, č. 84, s. 4.

²⁴² NOVOTNÝ Pavel, ČERNÝ, Jiří, POPPER, Jan: Stačilo slůvko? Československý sport, 1968. Roč. 16, č. 98, s. 4.

²⁴³ NOVOTNÝ Pavel, ČERNÝ, Jiří, POPPER, Jan: Epilog. Československý sport, 1968. Roč. 16, č. 113, s. 2.

*Přemyslem Hajným, Josefem Jirkou, Václavem Roziňákem, Stanislavem Konopáskem, Jiřím Macelisem, Zlatkem Červeným, Antonínem Španingerem, Josefem Štockem a Mojmírem Ujčíkem zrušilo presidium Nejvyššího soudu v celém rozsahu, a to pro jeho absolutní nezákonnost. ... Proti výroku Nejvyššího soudu o zrušení rozsudku není odvolání,*²⁴⁴ dozvěděli se čtenáři oblíbeného sportovního deníku.

Rehabilitacím protizákonně odsouzených se koncem července věnovalo také Rudé právo. Komentář Karla Vaňka *Ve znamení humanismu* objasňuje fungování soudních revizí. „*Celý problém nápravy nezákonných represí v minulých letech je nutno řešit s plnou odpovědností příslušných státních orgánů. ... Jde ovšem jen o nápravu zvěle a protiprávních porušení zákona, nejde a nemůže jít o revizi nebo dokonce anulaci celého dřívějšího právního řádu.*“²⁴⁵

V témže čísle je publikována krátká agenturní zpráva oznamující zrušení soudních rozsudků u padesáti osob. Ve výčtu najdeme kromě Milady Horákové a dalších odsouzených v procesu s její skupinou také jména jedenácti usvědčených hokejistů a hospodského Mojmíra Ujčíka.²⁴⁶

Hráči se rehabilitace a částečného odhalení jejich osudu dočkali po dlouhých osmnácti letech. Režim stihl očistit jména mistrů světa na poslední chvíli, necelý měsíc před vpádem vojsk Varšavské smlouvy, který rehabilitace politických vězňů na dalších jednadvacet let přerušil.

²⁴⁴ nesign. ~~Velezrada mistrů~~. Československý sport, 1968. Roč. 16, č. 156, s. 4.

²⁴⁵ VANĚK, Karel. Ve znamení humanismu. Rudé právo, 1968. Roč. 40, č. 210, s. 2.

²⁴⁶ ČTK. Zrušené soudní rozsudky. Rudé právo, 1968. Roč. 40, č. 210, s. 2.

6 Závěr

Ve své práci jsem se snažil zachytit věrný obraz doby, ve které se z členů úspěšného hokejového mužstva staly protistátní živly a odsoudila je k mnohaletým trestům, jen podle vyfabulovaných důkazů. Na základě analýzy dobových periodik, jsem sestavil mediální obraz reprezentace mezi lety 1947-1950, který dokazuje, že společenský postoj k reprezentantům se postupem času měnil a nebyl úplně jednotný.

Paradoxně nejpatrnější známky nejednotné perspektivy nahlížení na hokejisty se projevovaly již před rokem 1948. Po zisku historicky prvního titulu mistrů světa v roce 1947 byli hokejisté vyzdvihováni a ve zpravodajských textech byli kvůli svým výkonům považováni téměř za hrdiny národa. Sloupky a komentáře k nim však tak vstřícné nebyly. Novináři v nich opomíjeli sportovní úspěchy a hledali morální nešvary, kterými by mohli hokejisty diskreditovat. Obzvláště zřetelný kontrast mezi zpravodajstvím a publicistikou byl po šampionátu v roce 1947 vidět na stránkách Mladé fronty, kde nedostatečné morální kvality nových mistrů světa nevybíravě kritizoval šéf sportovní redakce Miroslav Hladký.

V roce 1948 získali českoslovenští reprezentanti stříbro na olympijských hrách, a i přes neobhájení světového titulu byli komentátoři k hokejistům vstřícnější než o rok dříve. Kritika vyskytující se v textech z olympijských her nemířila na československé reprezentanty, ale především na západní mocnosti v čele s Amerikou. Ostrá kritika Západu předznamenávala blížící se únorový převrat.

V roce 1949 byl mediální obraz hokejistů nejpříznivější. První výhra nad Kanadou a zisk titulu mistrů světa v nejsilnější světové konkurenci v podstatě nedávaly ke kritice možnost. Úspěch hokejistů byl v médiích propagován jako úspěch nové sjednocené tělovýchovy a zdálo se, že národní hokejové mužstvo bude jejím hlavním propagátorem i v dalších letech. I proto je nadále nejasné, proč se vládnoucí strana rozhodla úspěšnou reprezentaci zlikvidovat.

Podle některých teorií měl být proces s hokejisty řízen ze Sovětského svazu. Intervence z nejvyšších pater moskevské politiky sice nemůžeme vyloučit, ale žádný ze zamýšlených motivů k odsouzení velké části reprezentačního družstva se mi nezdá dostatečně silný. Snad jen v odborné literatuře často zmiňovaná snaha odstranit zdatného konkurenta v boji o světové medaile, by byla motivem relevantním, ale

časová souslednost dějů z něj dělá důvod značně nepravděpodobný. Sověti se na světovém šampionátu poprvé představili až v roce 1954 ve Stockholmu, tedy čtyři roky po odsouzení reprezentantů.

Pravděpodobněji se jeví obava KSČ z emigrace celé reprezentace na Západ. Koncem roku 1948 opustil Československo Oldřich Zábrodský a Miroslav Sláma, ze šampionátu ve Stockholmu v roce 1949 se nevrátil Zdeněk Marek a o několik měsíců později se k nim přidal další úspěšný hokejový reprezentant, mistr světa z roku 1947 a pozdější vítěz tenisového Wimbledonu, Jaroslav Drobný. Komunisté věděli o prozápadním smýšlení velké části reprezentačního týmu i o tajném hlasování o emigraci na konci roku 1948 a nechtěli dopustit odchod dalších sportovních hvězd. Poslední kapkou při rozhodování mohla být emigrace krasobruslařky Áji Vrzáňové, která se po obhajobě titulu mistryně světa nevrátila z Londýna jen pár dní před plánovaným odletem hokejistů.

Případ měl podle všeho sloužit jako výstraha dalším úspěšným sportovcům, kteří přemýšleli o emigraci. Odpovídaly by tomu i exemplární tresty, které si hokejisté od soudu odnesli. Režim ale nakonec rozhodl jinak. Pravděpodobně kvůli strachu z reakce veřejnosti nakonec celý proces probíhal v naprostém utajení. Mlčela o něm tištěná periodika, dobové prameny i knihy vydané před rokem 1989. Jedinou výjimkou byl seriál Československého sportu *Velezrada mistrů*, který na jaře 1968 detailně přiblížil průběh procesu i osudy odsouzených hokejistů.

Reprezentanti se po předčasném propuštění v roce 1955 vrátili zpět do běžného života a necelý měsíc před vpádem vojsk pěti států Varšavské smlouvy v roce 1968 se dokonce dočkali rehabilitace. Jejich odsouzení však navždy zůstane mementem doby, pro kterou byla touha po svobodě horším zločinem než vražda.

Summary

I tried to capture a faithful picture of the era which made a successful ice hockey team into anti-state criminals and sentenced them for many years in prison, on the grounds of fabricated evidence. Based on the analysis of periodicals, I compiled a media image of the representation between 1947-1950, which proves that the social attitude towards the representatives changed over time and was not completely uniform.

Paradoxically, the most noticeable signs of a disunited perspective on hockey players were evident even before 1948. After winning the historically first world title in 1947, the hockey players were praised and considered almost heroes of the nation in their news texts due to their performances. However, the columns and comments on them were not so accommodating. The journalists neglected their sports success and looked for moral scandals with which they could discredit hockey players. A particularly clear contrast between news and journalism was seen after the 1947 championship on the Mladá fronta website, where Miroslav Hladký, the head of the sports editorial office, indiscriminately criticized the insufficient moral qualities of the new world champions.

In 1948, the Czechoslovak national team won silver at the Olympic Games, and despite not defending the world title, commentators were more accommodating to hockey players than a year earlier. Criticism in the texts of the Olympic Games was not aimed at the Czechoslovak representatives, but above all at the Western powers, led by America. Sharp criticism of the West foreshadowed the impending February coup.

In 1949, the media image of hockey players was the most favorable. The first victory over Canada and winning the title of world champion in the strongest world competition basically did not allow for criticism. The success of the hockey players was promoted in the media as the success of the new unified physical education, and it seemed that the national hockey team would be its main promoter in the years to come. That is why it is still unclear why the ruling party decided to liquidate the successful representation.

According to some of the theories, the whole process was supposedly managed from the Soviet Union. The intervention of the highest echelons of Moscow politics cannot be ruled out, however any of the intended motives for the conviction of the major part of the national team do not seem, in my opinion, to be strong enough. The effort to eliminate the capable competitor in the fight for world championship medals, often mentioned in professional literature, might be a relevant motif, however the time sequence makes it highly improbable. The Soviet team's first appearance at the world championship was as late as 1954 in Stockholm, i.e. four years after the national team was sentenced.

It appears more probable the Czech communist party feared the possible emigration of the whole national team to the West. Between 1948 and 1950 many sportsmen, including several ice hockey players, went into exile. At the end of the year Oldřich Zábrodský left Czechoslovakia and a half year later he was accompanied by Jaroslav Drobný, the 1947 world champion and later the winner of Wimbledon. Communists knew about pro-west attitude of the major part of the national team, as well as a secret vote about emigration at the end of 1948 and they didn't want to allow the exile of further sport stars. The last straw for the decision could have been the emigration of Ája Vrzáňová, who didn't come back after her defence of the world champion title just a few days before the planned departure of the ice hockey players.

The case should have apparently served the purpose to be a warning to other successful sportsmen, who were contemplating emigration, as well as the exemplary sentences that the ice hockey players received. The regime decided differently at the end. Probably because of the fear of public reaction, the whole trial took place in full concealment. Also print press, period sources and books printed before 1989 were silent about it. The only exception was a Czechoslovak sport series *Velezrada mistrů*, which described in detail the trial and the fate of sentenced ice hockey players.

The national team, after being prematurely released in 1955, returned back to their ordinary lives and less than a month before the invasion of the Warsaw pact armies in 1968 they even lived to see their rehabilitation. Their sentence, however, will remain forever the reminder of the era when the desire for freedom was a worse crime than a murder.

Použité zdroje

Literatura

BÁRTA, Pavel. Velké okamžiky ledního hokeje. Ústí nad Orlicí: Flétna, 2007. ISBN 978-80-903652-4-7.

GUT, Karel a Jaroslav PRCHAL. Český hokej: [1909/2003]. 2. dopl. vyd. Praha: Olympia, 2004. ISBN 80-7033-813-X.

GUT, Karel. 100 let českého hokeje. Praha: AS press, 2008. ISBN 978-80-903552-4-8

KAPLAN, Karel a Pavel PALEČEK. Komunistický režim a politické procesy v Československu. Brno: Barrister & Principal, 2001. Poznávání komunistické minulosti. ISBN 80-85947-75-7.

Kolektiv autorů. Kronika olympijských her 1896-1996. Praha: Knižní klub, 1996 ISBN 80-85873-53-2

LUKŠŮ, David, Aleš PALÁN a Stanislav KONOPÁSEK. Stanislav Konopásek: hráč, který přežil. Praha: Česká televize, 2007. Edice České televize. ISBN 978-80-85005-82-0.

LUKŠŮ, David a Aleš PALÁN. Vladimír Zábrodský: skutečný příběh hokejové legendy. Praha: Česká televize, 2010. Edice České televize. ISBN 978-80-7404-040-5.

MACKŮ, Jiří. Kauza Zábrodský: hokejový génius, ale jinak lotr; Na oltáři komunismu: v ohnisku zájmu nelítostného režimu. Praha: Typo JP, 2005. Utajené stránky hokejové historie II. ISBN 80-903425-1-5.

MACKŮ, Jiří. Zapřené generace: Vyškrtnutí z historie, vymazání z paměti., Obětovaní šampióni: Mistři světa určeni k likvidaci. Praha: Typo JP, 2004. Utajené stránky hokejové historie I. ISBN 80-903425-0-7.

SÁBL, Václav, Stanislav SIGMUND a Karel GUT. Kniha o československém hokeji. Praha: Olympia, 1969. ISBN 27-029-69.

STRÁNSKÝ Jiří a ONDROUŠEK Kamil. Historie československého a českého hokeje 1908-1999. Praha: Vyšehrad, 1999. ISBN 80-7021-308-6.

ŠKUTINA, Vladimír a Robert BAKALÁŘ. Ztracená léta: příběh hokejového zločinu. Pardubice: Helios, 1990. ISBN 80-85211-00-9.

VLK, Gustav a Karel GUT. Zlatá kniha hokeje: z dějin československého ledního hokeje. Praha: Olympia, 1978. ISBN 27-020-78.

Periodika²⁴⁷

Československý sport (1953, 1955 a 1968)

Lidová demokracie (1950)

Lidové noviny (1950)

Mladá fronta (1947-1949)

Naše Pravda (1950)

Národní listy (1924)

Národní osvobození (1936)

Osvobozený našinec (1947)

Paměť a dějiny (2008, 2011 a 2016)

Polední list (1938-1939)

Práce (1947-1949)

Rudé právo (1947-1950 a 1968)

Svobodné slovo (1947-1949)

Internetové zdroje

Antonín Španinger. Dostupné z: <https://www.pametnaroda.cz/cs/spaninger-antonin-20071021-0>

Bedřich Geminder. Dostupné online z: <https://www.databazeknih.cz/zivotopis/bedrich-geminder-117045>

Bergvallův systém. Dostupné online z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Bergvall%C5%AFv_syst%C3%A9m

Historie českého hokeje. Dostupné online z: <https://www.ceskyhokej.cz/cesky-hokej/historie-cslh>

Hradčanský Domeček: Místo, kde StB mučila válečné hrdiny i hokejisty. Dostupné online z: <https://www.dotyk.cz/magazin/domecek-hradcany-stb-pergl-30000228.html>

Josef Gruss. Dostupné online z: <http://www.sinslavycslh.cz/josef-gruss.html>

²⁴⁷ V závorce jsou uvedeny pouze ročníky přímo citované v bakalářské práci.

Ludmila Jankovcová. Dostupné online z: <https://www.ceskatelevize.cz/lide/ludmila-jankovcova/>

Maxmilián Švagrovský. Dostupné online z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Maxmili%C3%A1n_%C5%A0vagrovsk%C3%BD

Mike Buckna. Dostupné online z: <http://www.sinslavycslh.cz/mike-buckna.html>

Miroslav Hladký. Dostupné online z: Totalita.cz. Online: http://www.totalita.cz/vysvetlivky/o_hladkym.php

Paul Loicq. Dostupné online z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Paul_Loicq

Sedmdesát let od likvidace hokejových šampiónů. Za světový titul kus ztraceného života na uranu. Co zaujalo Jiřího Macků. Dostupné online z: <https://www.krajskelisty.cz/praha/24631-sedmdesat-let-od-likvidace-hokejovych-sampionu-za-svetovy-titul-kus-ztraceneho-zivota-na-uranu-co-zaujalo-jiriho-macku.htm>

Utekl před komunisty, ale domov měl jen jeden. Zemřel Oldřich Zábrodský. Dostupné online z: <https://www.hokej.cz/utekl-pred-komunisty-ale-domov-mel-jen-jeden-zemrel-oldrich-zabrodsky/5010486>

Výročí procesu s československými hokejisty, díl první. Dostupné online z: https://www.irozhlas.cz/sport_hokej/vyroci-procesu-s-ceskoslovenskymi-hokejisty-dil-prvni_201003101730_sport

Zákon č. 231/1948 Sb. Zákon na ochranu lidově demokratické republiky. Dostupné online z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1948-231#hlava1>

Zatčení mistrů světa 13. března 1950. Dostupné online z: http://www.totalita.cz/proc/proc_hokej_03.php

Životopis Vladimíra Lindnera. Dostupné online z: <https://www.advokatiprotitotalite.cz/vladimir-lindner/zivotopis>

Audiovizuální internetové zdroje

Audio rozhovor s Augustinem Bubníkem pořizený 10. 7. 2014 v rámci projektu Sportovní příběhy 20. století. Online dostupné na: <https://www.pametnaroda.cz/cs/bubnik-augustin-1928>.

Diplomové práce

ŠVEPEŠOVÁ, Alena. Spis Modrý a spol. Praha, 2012. 75 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, Katedra dějin a didaktiky dějepisu. Vedoucí diplomové práce PhDr. Jiří Hnilica.

BERANOVÁ, Hana. Proces Modrý a spol. a jeho někteří účastníci. Liberec, 2010. 166 s.
Bakalářská práce (Bc.). Technická univerzita v Liberci. Fakulta přírodovědně-humanitní
a pedagogická. Katedra historie. Vedoucí diplomové práce PhDr. Ivana Hrachová.

Teze bakalářské práce

SCHVÁLENO

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK Teze BAKALÁŘSKÉ diplomové práce									
TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:									
Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta: Svoboda Lukáš	Razítko podatelny:								
Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta: 2017/2018	<table border="1"> <tr> <td colspan="2">Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd</td> </tr> <tr> <td>Došlo dne: 27-05-2019</td> <td>-1-</td> </tr> <tr> <td>Čj: 134</td> <td>Příloh:</td> </tr> <tr> <td>Přiděleno:</td> <td></td> </tr> </table>	Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd		Došlo dne: 27-05-2019	-1-	Čj: 134	Příloh:	Přiděleno:	
Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd									
Došlo dne: 27-05-2019	-1-								
Čj: 134	Příloh:								
Přiděleno:									
E-mail diplomantky/diplomanta: lukas.svoboda54@gmail.com									
Studijní obor/forma studia: žurnalistika/prezenční									
Předpokládaný název práce v češtině: Obraz hokejových mistrů světa z roku 1949 v soudobém denním tisku a jeho využití v propagandě									
Předpokládaný název práce v angličtině: An image of the 1949 hockey world champions in contemporary newspapers and its use in propaganda									
Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2012/2013): (diplomovou práci je možné odevzdat nejdříve po dvou semestrech od schválení tezí) LS 2019/2020									
Základní charakteristika tématu a předpokládaný cíl práce (max. 1000 znaků): <p>V březnu roku 1949 se hokejisté vraceli ze švédského Stockholmu se zlatými medaillemi na krku a pro národ byli hrdinové. O rok později v Londýně se chystali svůj triumf obhájit, komunistický režim jim ale připravil jiný osud. Odlet na šampionát jim zakázal a poté je ve vykonstruovaném procesu odsoudil k tvrdým trestům v uranových dolech.</p> <p>Pro uvození do problematiky se ve své práci stručně zaměřím na vývoj československého hokeje a popíšu úspěchy potrestané generace. Hlavním cílem bude přiblížení soudního procesu s hokejisty v čele s Bohumilem Modrým a snaha zachytit propagandistické texty v dobových periodících. V závěrečné fázi bych se chtěl zaměřit na osudy vybraných hráčů po odsouzení.</p>									

Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu):

1. ÚVOD

objasnění motivace k výběru tématu

2. TEORETICKÁ ČÁST

2.1. Historie československého hokeje – stručné vylíčení historie čs. hokeje do roku 1950

2.2. Propaganda přelomu 40. a 50. let v ČSR – stručná charakteristika propagandy v dobovém tisku

2.3. Zatčení reprezentantů – popis osudových dnů

2.4. Soudní proces – přiblížení soudního líčení včetně výpovědí reprezentantů

2.5. Kampaň provázající soudní proces s hokejisty – charakteristika propagandy vztahující se k procesu Modrý a spol.

2.6. Život po odsouzení – zaměření se na život některých hráčů v průběhu a po uplynutí trestu

Vymezení zpracovávaného materiálu (např. konkrétní titul periodika a období jeho analýzy):

- Rudé právo 1949-51
- Mladá fronta, Deník československé mládeže 1949-51
- archivní spisy bezpečnostních složek
- výpovědi pamětníků

Postup (technika) při zpracování materiálu: rešerše, analýza, vyhodnocení

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a způsobu jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

- GUT, K., VLK, G. **Zlatá kniha hokeje. Z dějin československého ledního hokeje. Praha: Olympia, 1978.**

Zlatá kniha hokeje provází čtenáře historií ledního hokeje u nás od roku 1908 až do MS 1977. Autoři nevidí hokej izolovaně jen jako jedno ze sportovních odvětví, ale jako společenský jev související s životem v našich zemích i v ostatním světě.

- LUKŠŮ, D., PALÁN, A. **Skutečný příběh hokejové legendy. Vladimír Zábrodský. Praha: Česká televize, 2009.**

Příběh Vladimíra Zábrodského, kontroverzního kapitána mistrů světa z let 1947 a 1949, který vyzradil své tajemství až po více než čtyřiceti letech.

- ŠKUTINA, V., BAKALÁŘ, R. **Ztracená léta. Příběh hokejového zločinu. Pardubice: Helios, 1990.**

Popis události 50. let, která byla pro hokej stejně zdrcující jako pro celé Československo.

- HASLINGER, Josef. **Jáchymov: tragický osud legendárního československého brankáře Bohumila "Bóži" Modrého: román. V Brně: Jota, 2012.**

Tragický příběh hokejového brankáře. Byl jím slavný Bohumil „Bóža“ Modrý. Přestože byl od třicátých let hvězdou týmu, nemohly ho jeho úspěchy ochránit před svěvolí komunistického režimu. Byl zatčen.

Diplomové práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

- **JAKUBEC Dominik. Bohumil Modrý a jeho osud v mediálním a literárním ztvárnění. Praha 2016. Bakalářská práce. Vedoucí práce PhDr. Jana Čeňková Ph.D**
- **GREBENNIKOV Vladimír Presentace MS 1947 A 1949 v ledním hokeji v denním tisku. Praha 2018. Bakalářská práce. Vedoucí práce PhDr. Petr Bednařík, Ph.D**
- **ŠERF Jakub. Československá, česká a slovenská reprezentace v ledním hokeji od roku 1945 po současnost. Praha 2015. Bakalářská práce. Vedoucí práce PaedDr. Ladislav Pokorný**

Datum / Podpis studenta/ky

11. 5. 2019

Lukáš Svoboda
Lukáš Svoboda

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

MARTIN GRMAN

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga
pedagožky/pedagoga

27. 5. 2019

Datum / Podpis

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO V HARMONOGRAMU PŘÍSLUŠNÉHO AKADEMICKÉHO ROKU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNY FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO OBOU VÝTISKU DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE SCHVALUJE NA IKSŽ VEDOUČÍ PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY.